

بسمه تعالی

جزوه ی

آیین دادرسی کیفری

بصورت نموداری و کاربردی

گردآورنده: بهمن افشاری

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی

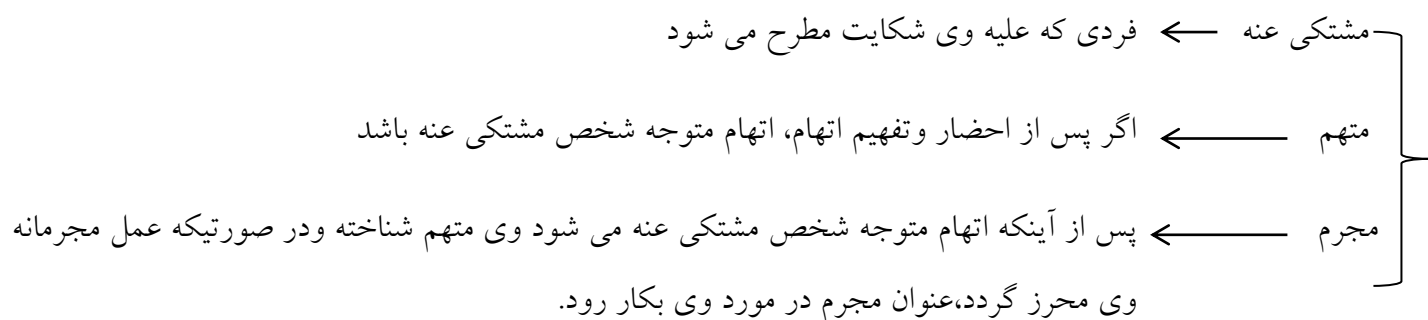
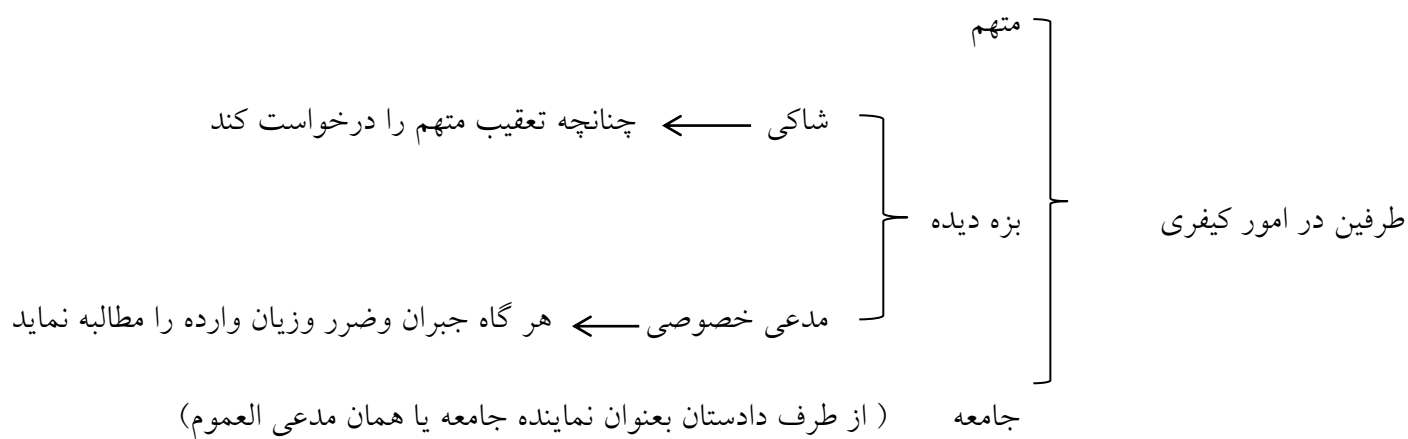
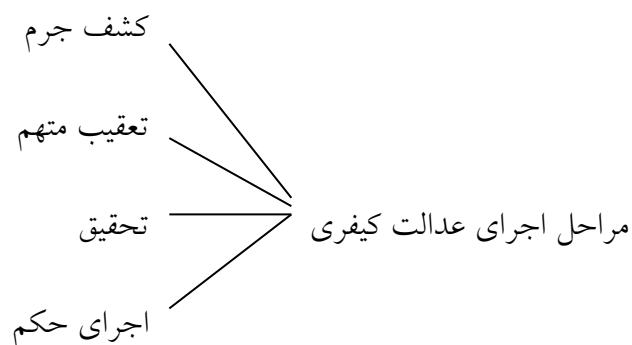
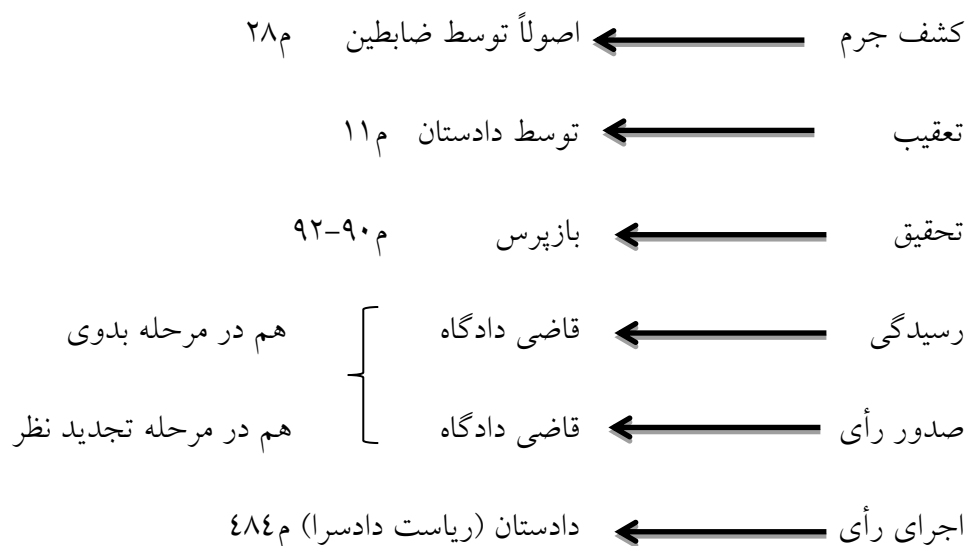
مدیر موسسه حقوقی فرزندگان

(پائیز ۱۳۹۶)

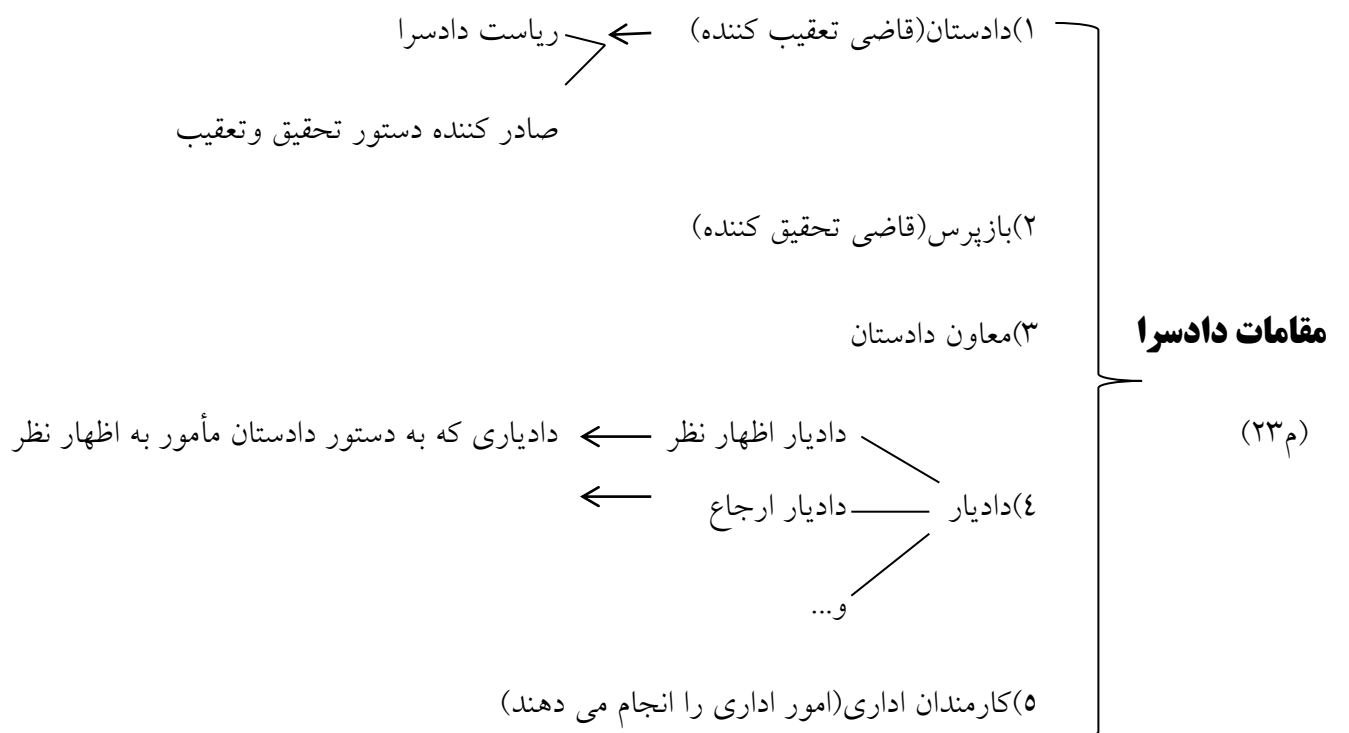
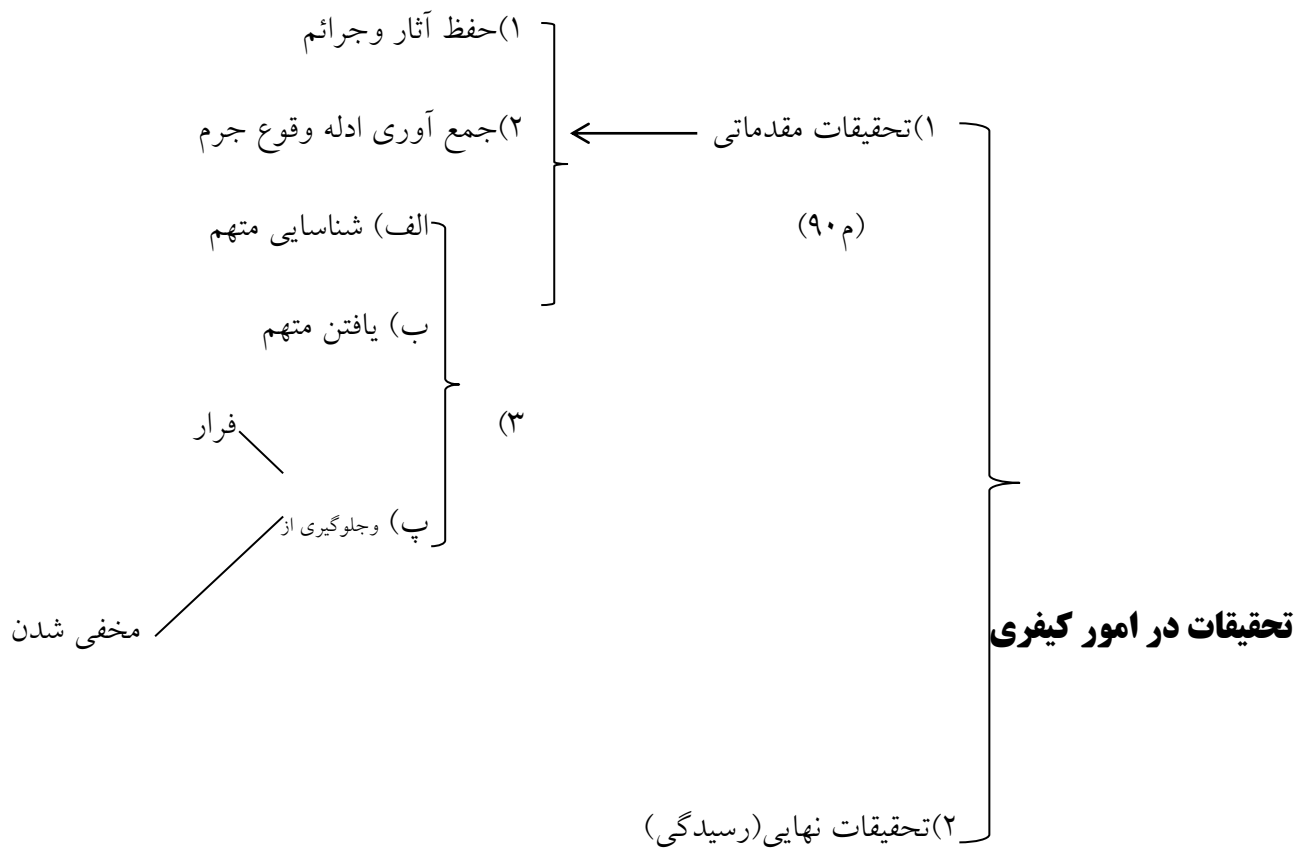
انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق ایمیل اطلاع رسانی نمایید.

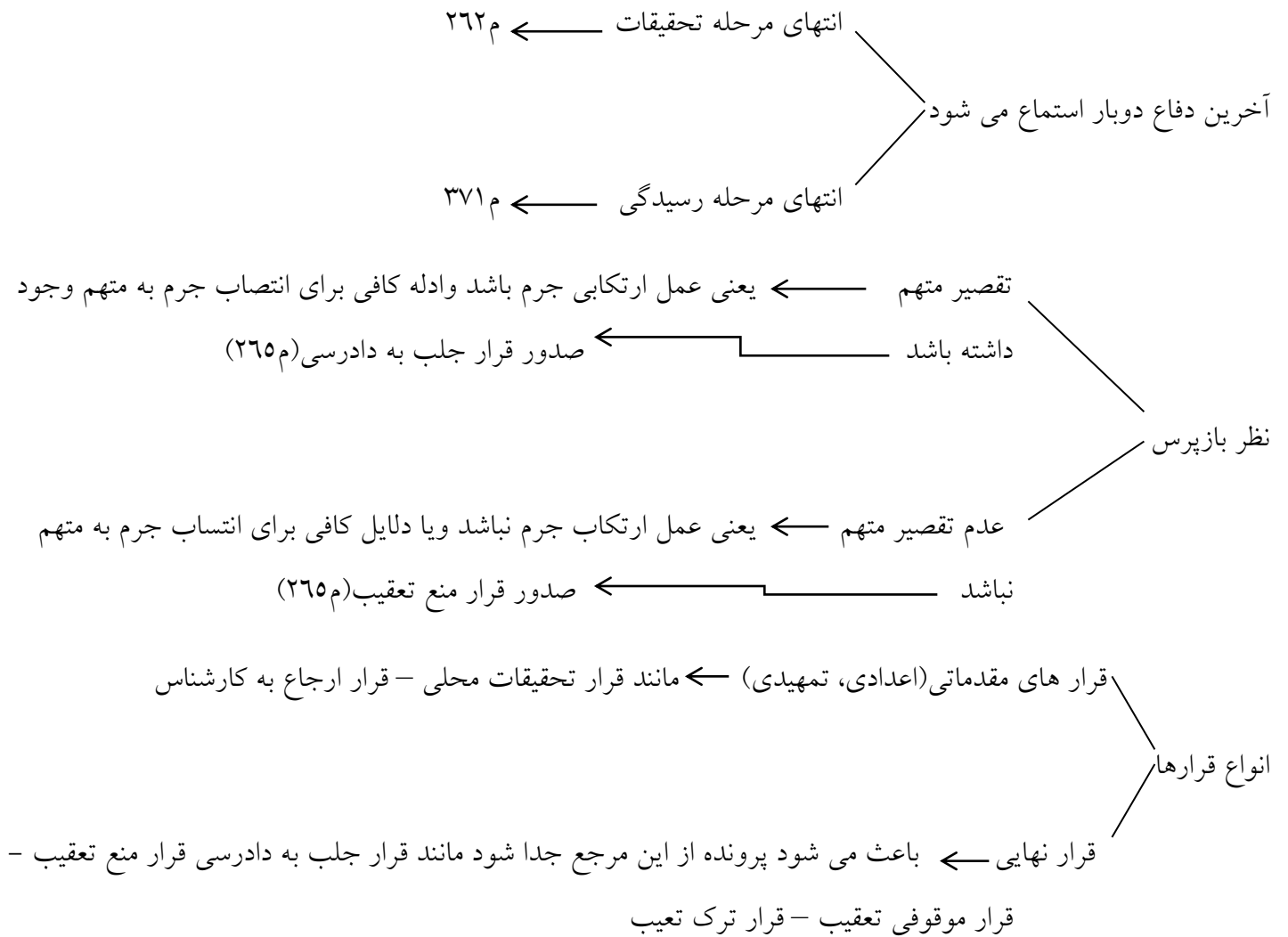
Bahmanafshari5@gmail.com

یادگیری آیین دادرسی کیفری بصورت کاربردی و فوق العاده ساده

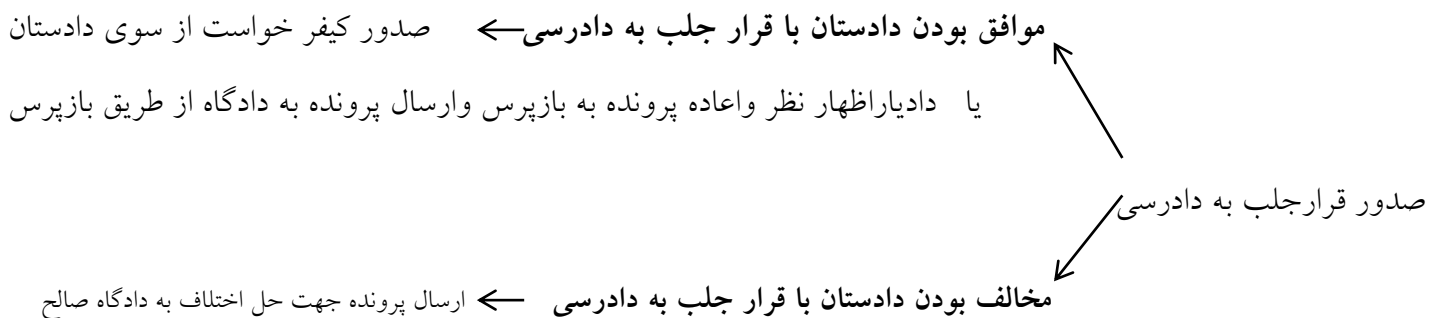

نکته: قرارهای نهایی که بازپرس صادر می نماید ← می بایست جهت اظهار نظر نزد دادستان فرستاده شود

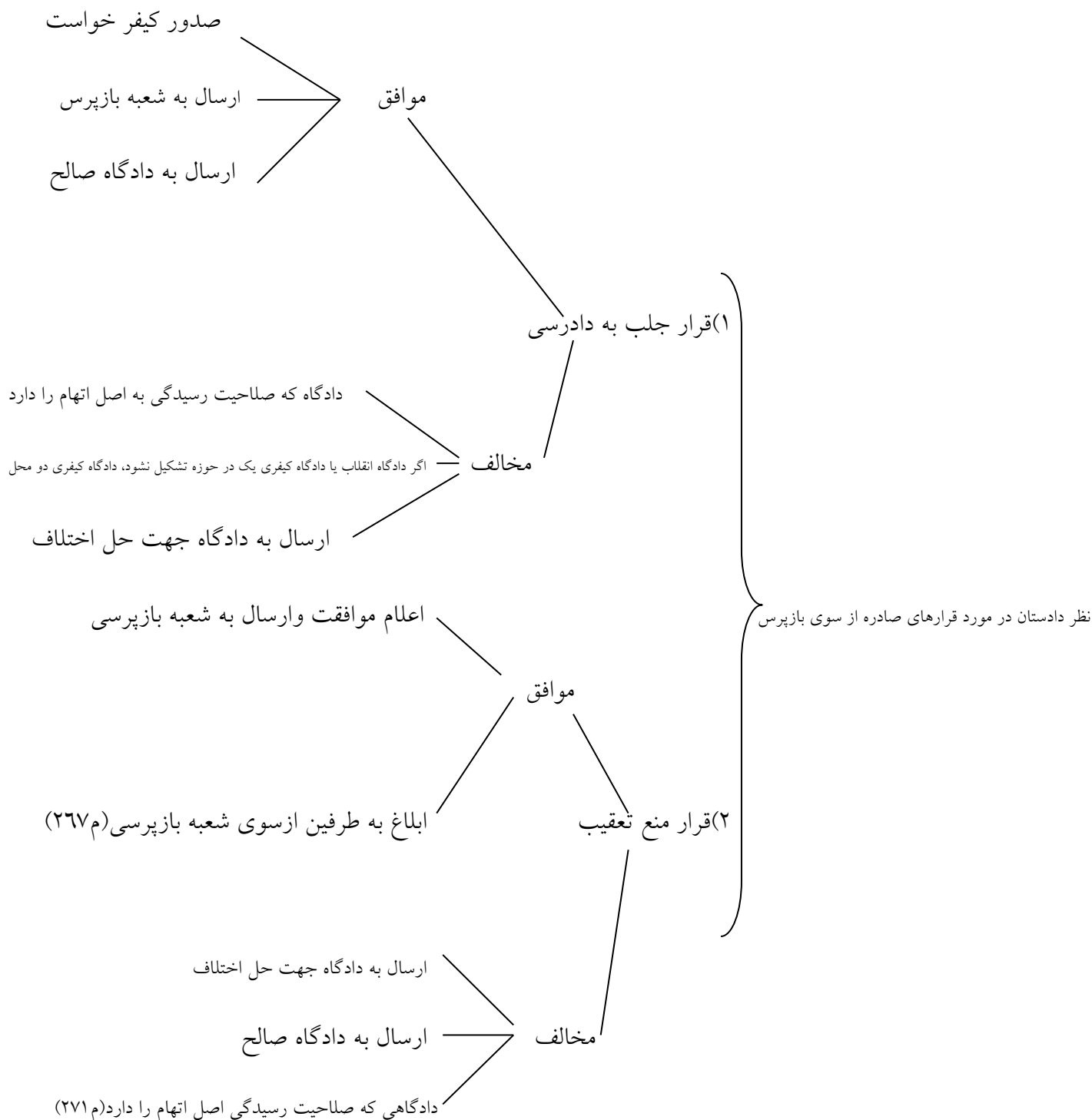
نکته: در صورت تشخیص ناقص بودن تحقیقات توسط دادستان ← بازپرس مکلف به تبعیت از نظر دادستان و تکمیل تحقیقات است (م ۲۶۶)

موافقت دادستان با قرار منع تعقیب ← این قرار از طریق شبه بازپرسی به طرفین ابلاغ می شود

صدور قرار منع تعقیب

مخالفت دادستان با قرار منع تعقیب ← موضوع جهت حل اختلاف به دادگاه صالح فرستاده می شود

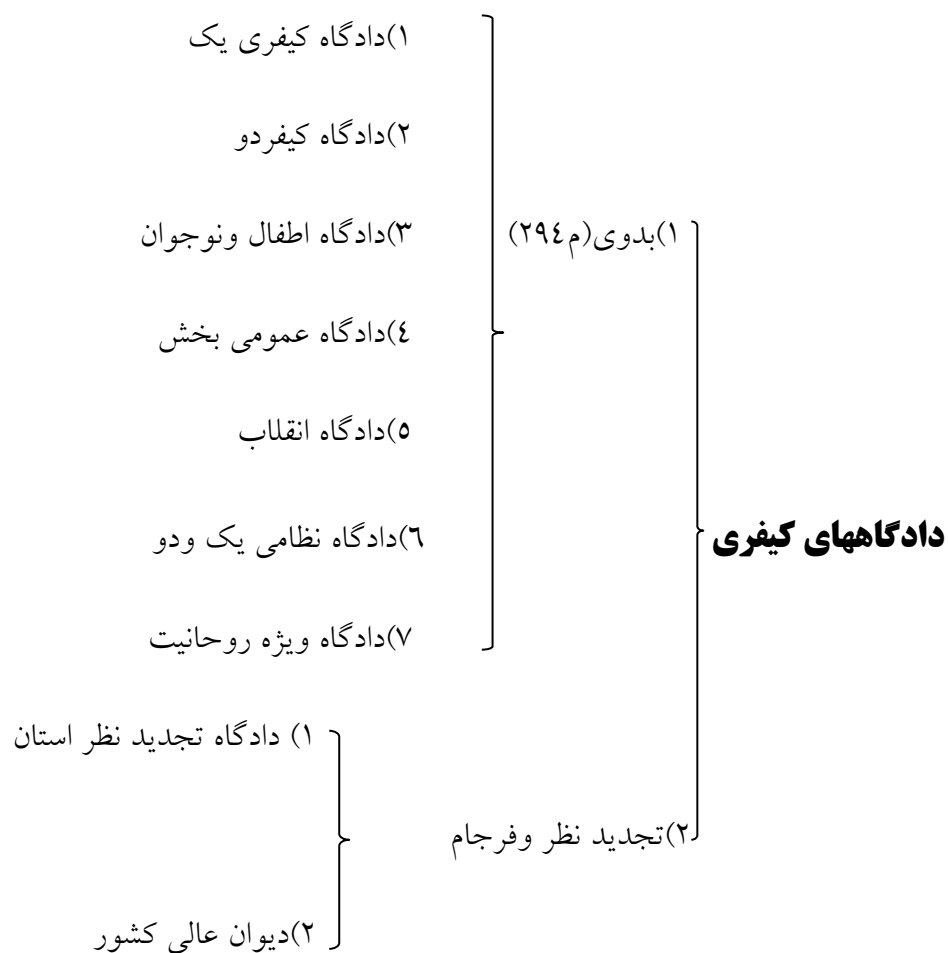
عمومی ← اصولاً صلاحیت رسیدگی به کلیه جرائم را دارد، مگر این که قانونگذار استثنا کرده باشد

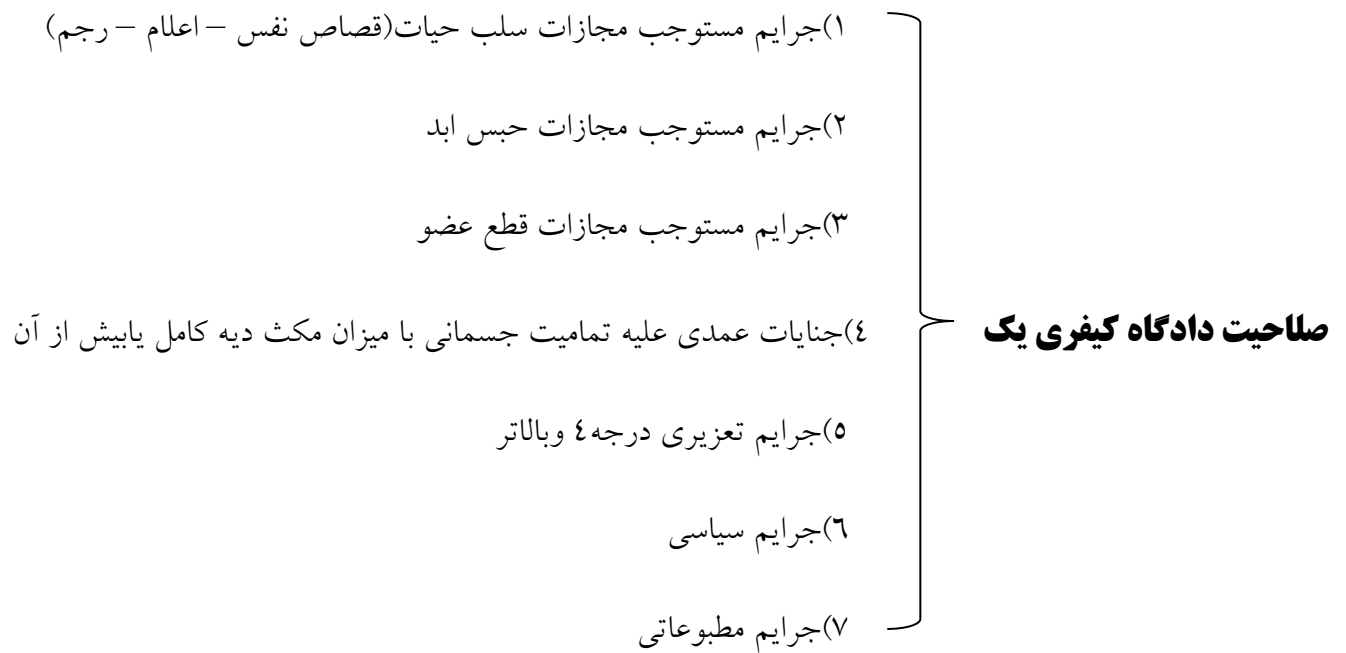
دادگاه

نکته: اصل بر صلاحیت دادگاه عمومی است

اختصاصی ← اصولاً صلاحیت رسیدگی به جرمی را ندارد، مگر اینکه قانونگذار تصریح کرده باشد

مثل دادگاه انقلاب - نظامی - ویژه روحانیت

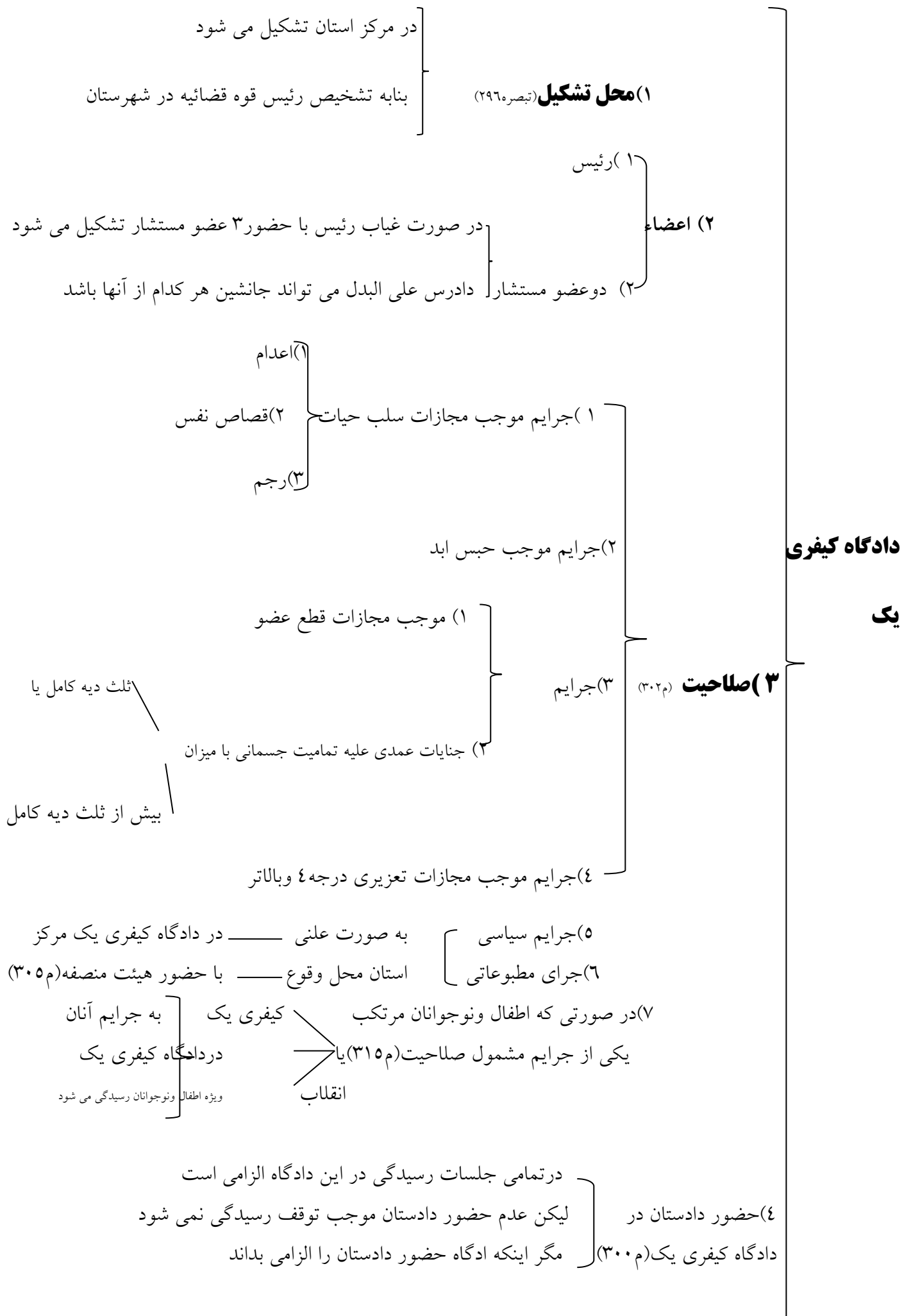
دادگاه کیفری یک ← با حضور سه قاضی رسیدگی می نماید. یک رئیس و دو متشار

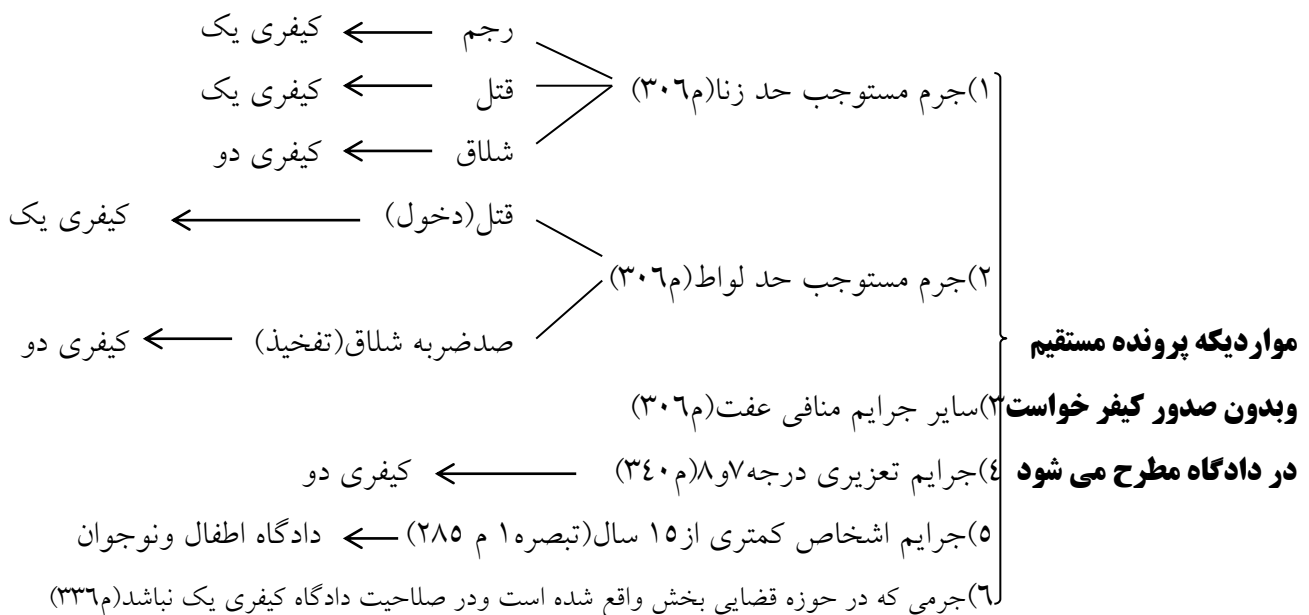
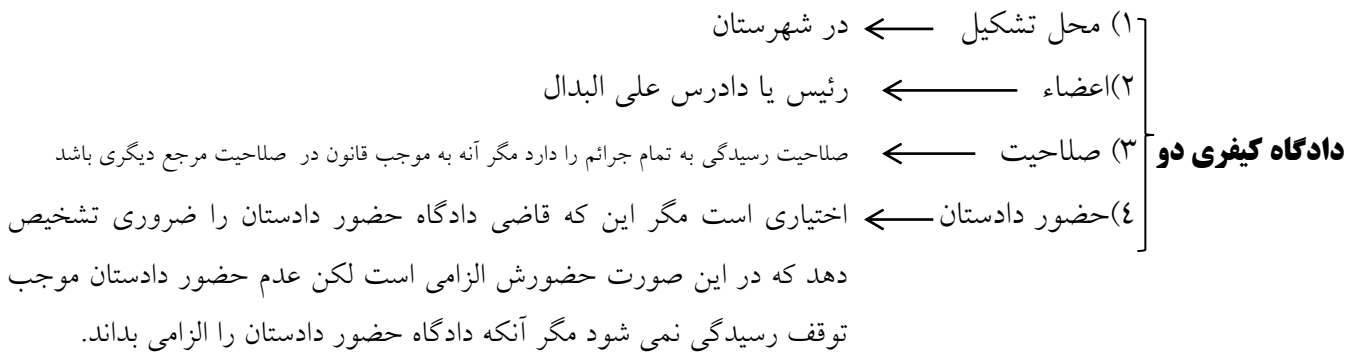
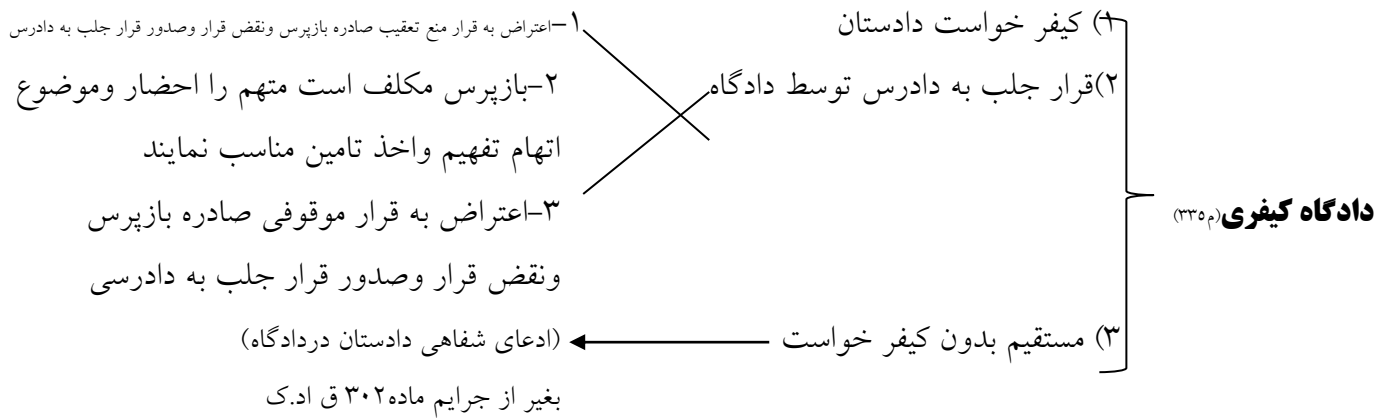
آراء صادره از دادگاه کیفری یک ← قابل فرجام خواهی در دیوان عالی کشور هستند

از کلیه آراء غیر قطعی کیفری ← دادگاه تجدید نظر استان
تجدید نظر از آراء

از آراء صادره دادگاه کیفری یک ← در دیوان عالی کشور ← فرجام خواهی

دادگاه تجدید نظر استان ← در مرکز هر استان و با حضور رئیس و دو مستشار تشکیل می شود

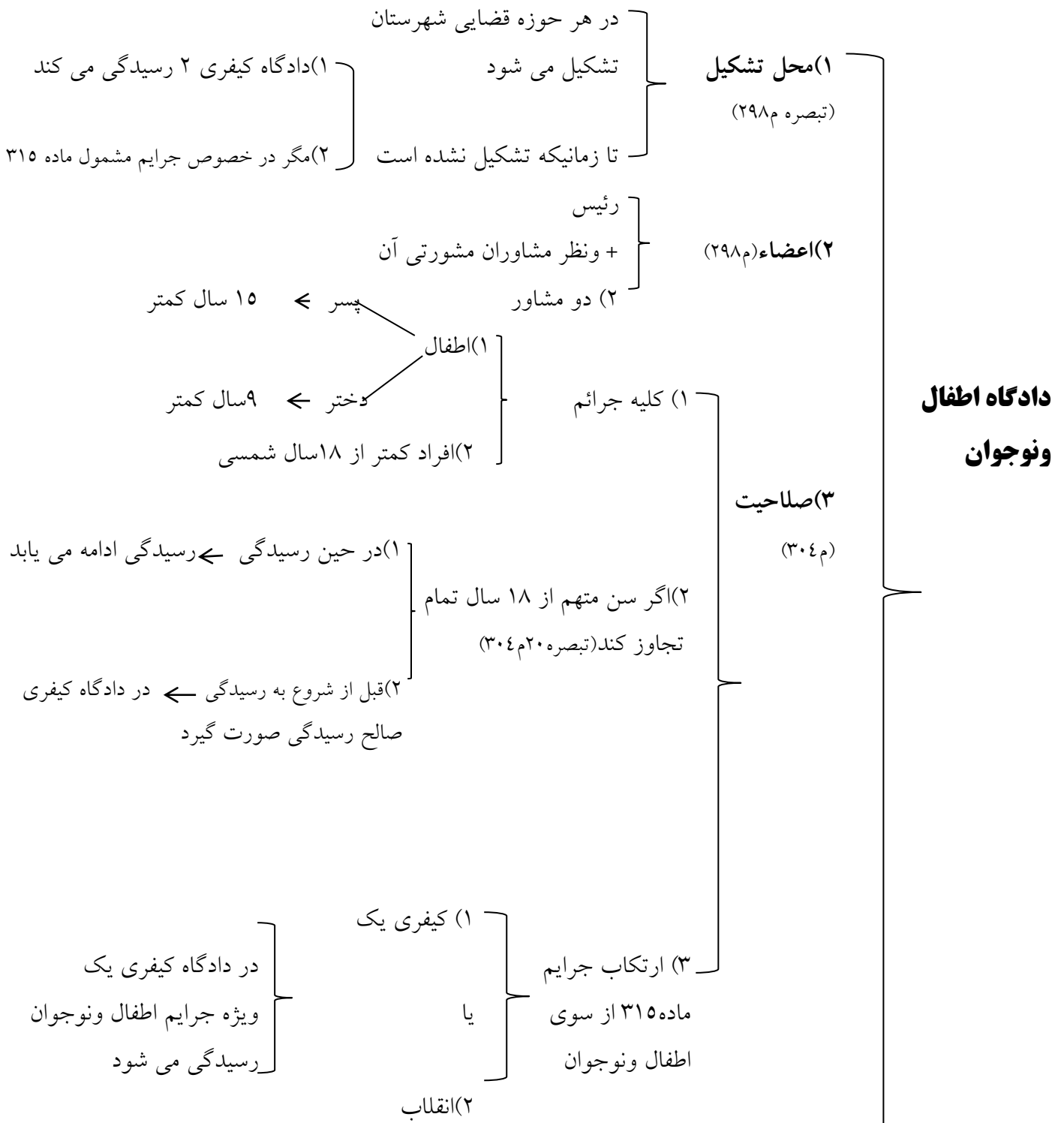
ملاک رسیدگی در جرایم اطفال ونوجوان ← زمان شروع رسیدگی

بلوغ شرعی ← پسر ← ۱۵ سال تمام قمری

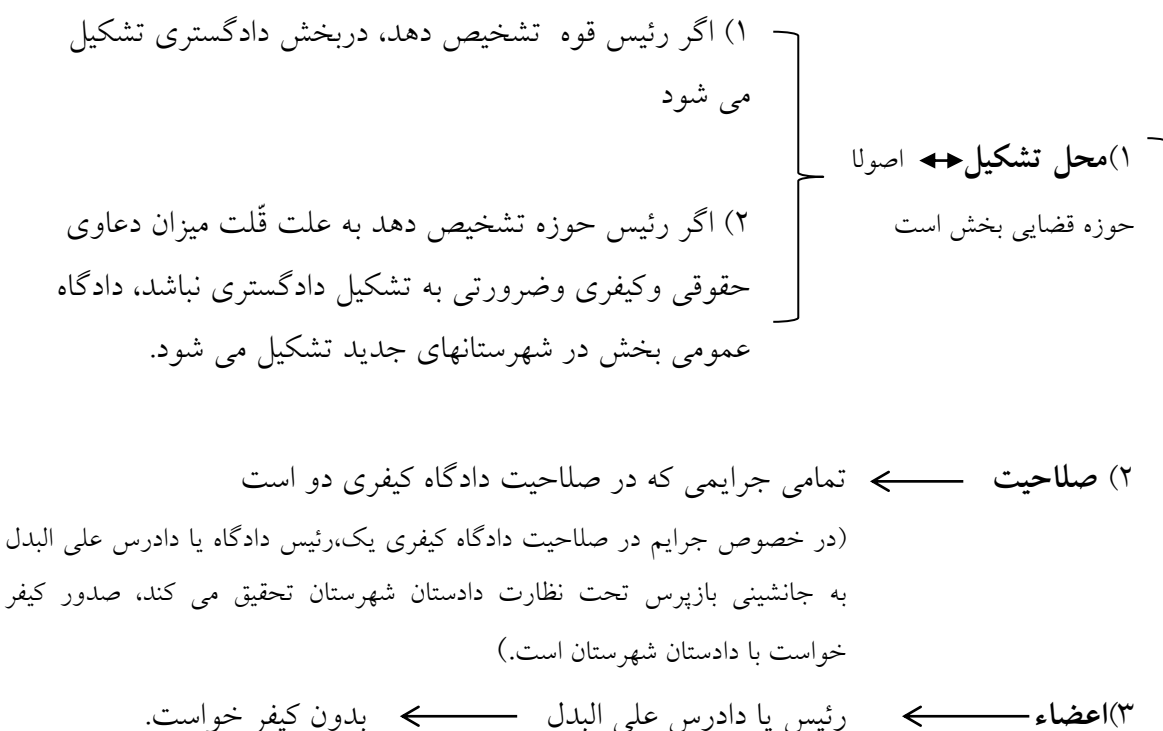
دختر ← ۹ سال تمام قمری

به کلیه جرایم افراد کمتر از ۱۸ سال تمام شمسی ← در دادگاه اطفال ونوجوان رسیدگی می شود

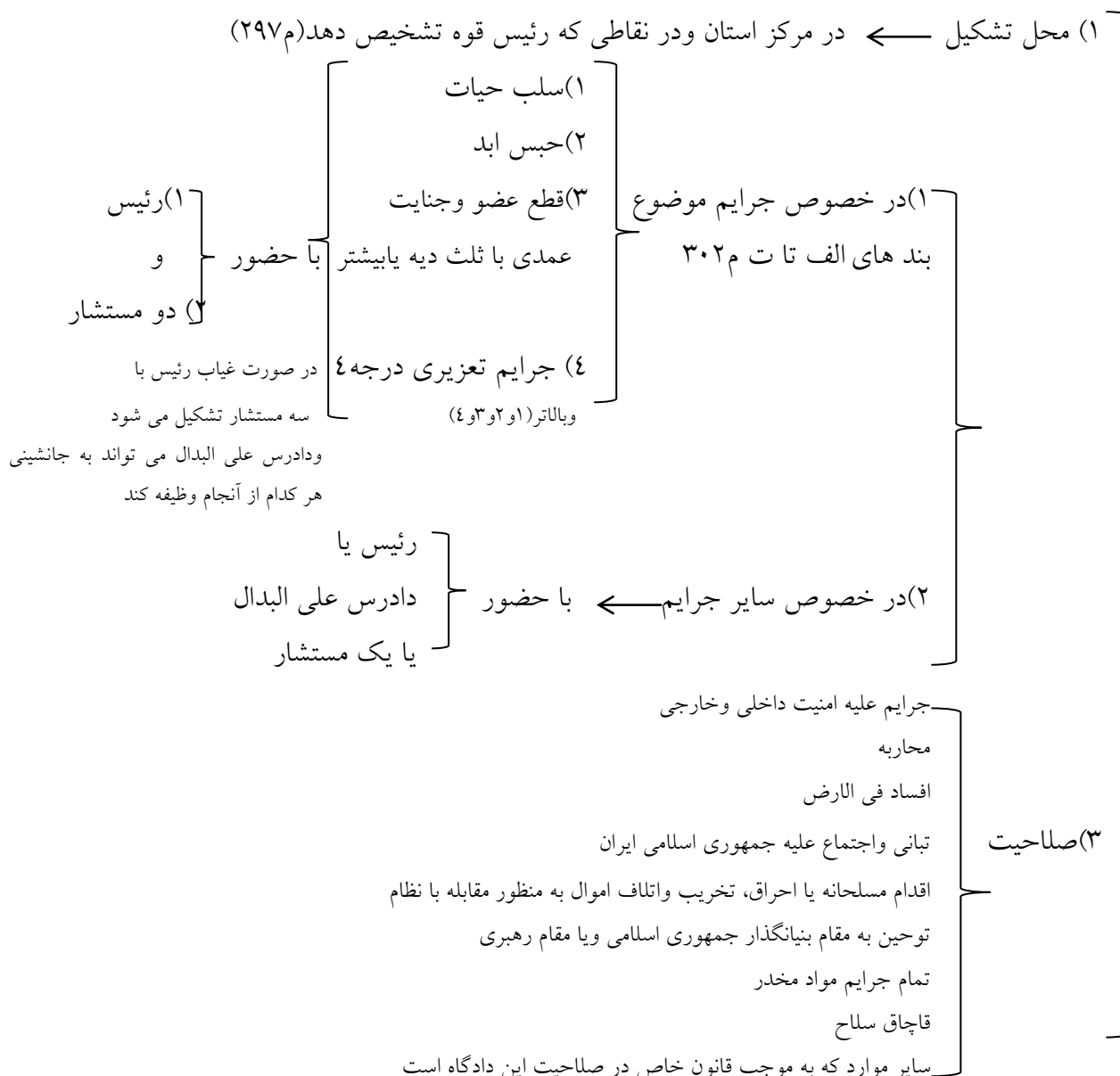
ریاست دادگاه اطفال ونوجوان (م ۴۰۸) ← رئیس دادگستری یا رئیس دادگستری شهرستان مرکز استان است

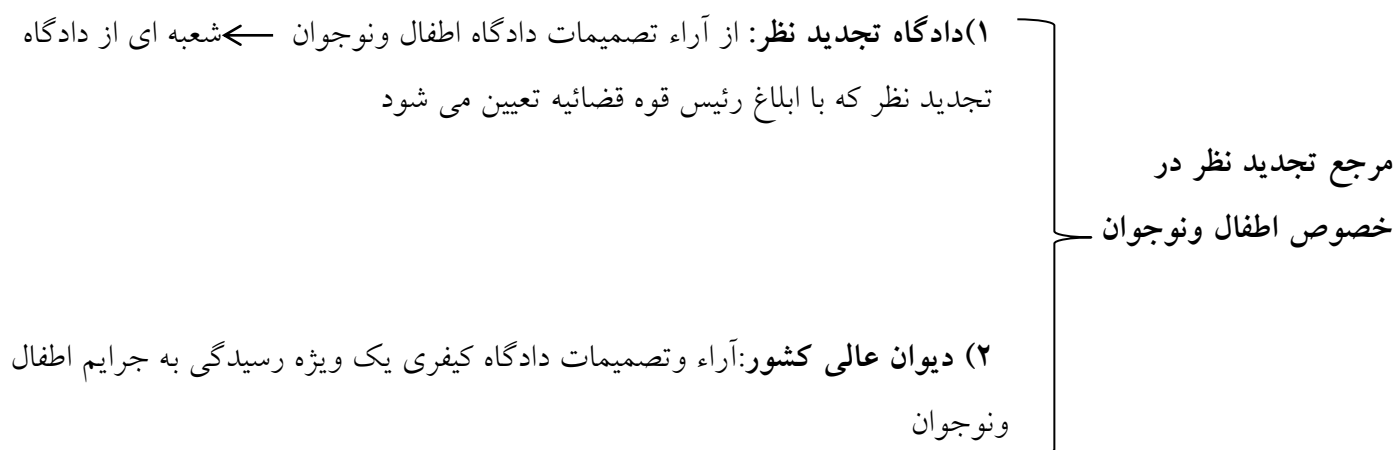
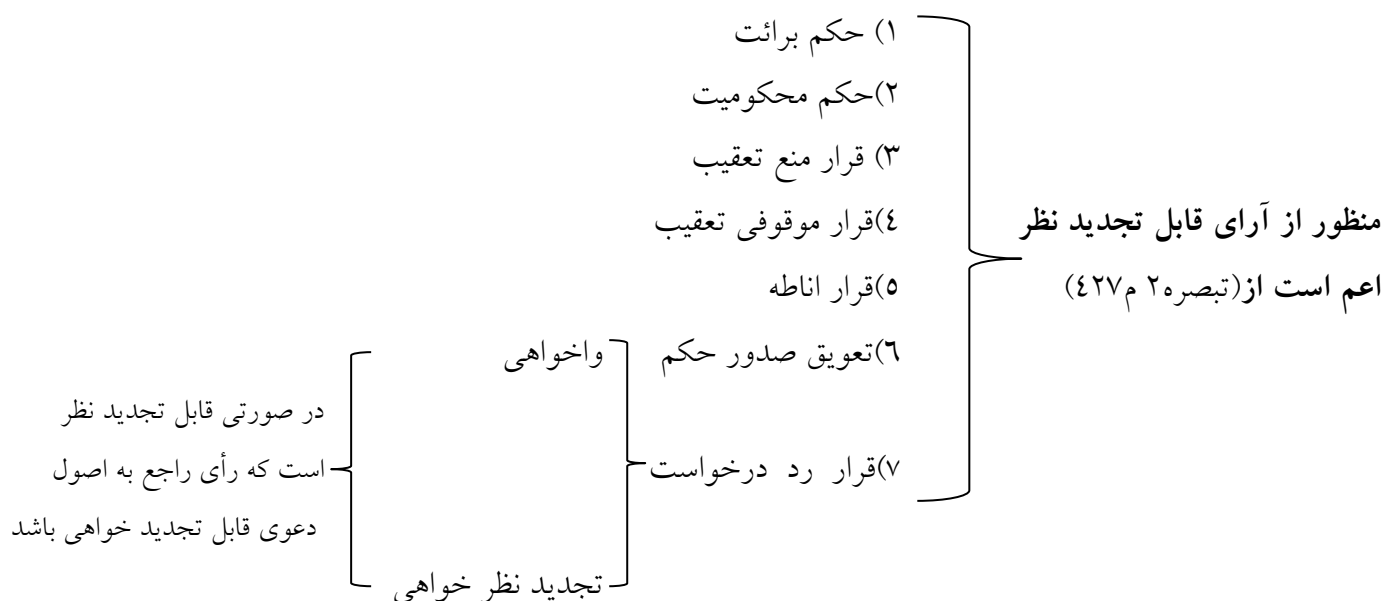
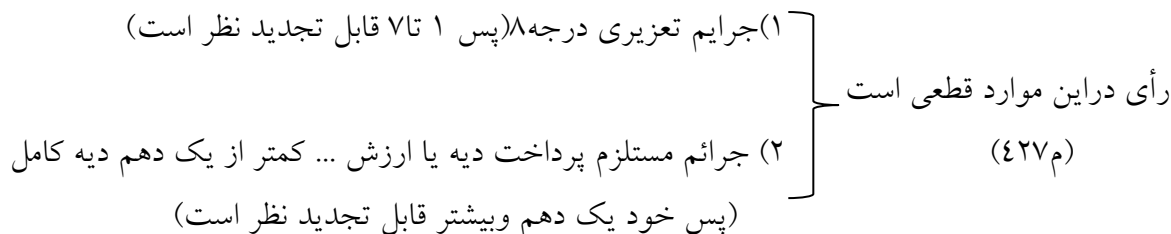
دادگاه بخش

دادگاه انقلاب

تحقیق

در جرائمی که رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاه کیفری یک است: (موضوع م ۳۰۲)

(۱) تحقیقات فقط برعهده بازپرس است

(۲) در صورت عدم حضور بازپرس، دادرس دادگاه به تقاضای دادستان و تعیین رئیس حوزه قضایی وظیفه

بازپرس را فقط تا زمان باقی بودن وضعیت مذکور انجام می دهد (تبصره ماده ۹۲)

در جرائمی که موضوع ماده ۳۰۲ ق آ د.ک نیست:

(۱) دادستان می تواند در صورت نبودن بازپرس تمام تحقیقات را خود انجام دهد و یا به دادیارش واگذار کند

(۲) دادستان می تواند انجام بعضی از تحقیقات و اقدامات را از بازپرس در خواست نماید، بدون اینکه انجام

تحقیقات را بطور کامل به بازپرس ارجاع کنند

(۳) دادستان می تواند انجام کلیه تحقیقات را از بازپرس درخواست نماید

(۱) دادرای عمومی و انقلاب ← در معیت دادگاههای کیفری یک و دو و اطفال و نوجوانان و دادگاه

انقلاب تشکیل می شود

(۲) دادرای نظامی ← در معیت دادگاه نظامی تشکیل می شود

(۳) دادرای دیوان عالی کشور ← در معیت دیوان عالی کشور

(۴) دادرای ویژه روحانیت ← در معیت دادگاه ویژه روحانیت

انواع دادرای

(۱) دادرای دیوان عالی کشور ← دادستان + یک نفر معاون و به تعداد لازم دادیار فاقد بازپرس

ریاست دادرای دیوان عالی کشور ← با دادستان کل کشور است

دادستان کل کشور ← بر کلیه دادرایهای عمومی، نظامی انقلاب نظارت دارد (م ۲۸۸)

(۱) شرکت در جلسات هیئت عمومی جهت صدور رأی وحدت رویه (م ۴۷۱)

(۲) حق درخواست اعاده دادرسی (بند پ م ۴۷۵)

(۳) در خواست احاله پرونده از حوزه قضایی به حوزه قضایی دیگر (م ۴۲۰)

(۴) نظارت بر کلیه دادرایهای عمومی و انقلاب و نظامی (م ۲۸۸)

(۵) اعلام آراء خلاف بین شرع به رئیس قوه قضائیه (تبصره ۳ م ۴۷۷)

مهمترین وظایف دادستان کل کشور

۲) داسرای عمومی و انقلاب —————> تشکیل می شود از دادستان، به تعداد لازم دادیار و معاون و تشکیلات اداری (م ۲۳)

وظایف داسرای

عمومی و انقلاب

(م ۲۲)

۱) کشف جرم

۲) اقامه دعوی از جنبه الهی و حفظ حقوق عمومی

۳) شروع به تعقیب

۴) نظارت در تحقیقات مقدماتی

۵) اظهار نظر در مورد قرار های نهایی بازپرس و دادیار

۶) جلب شاهد و مطلع

۷) تعلیق، تعقیب و بایگانی کردن پرونده

۸) دستور ضبط وثیقه، اخذ وجه التزام و وجه الكفاله

۹) تحقیقات مقدماتی برخی از جرایم

۱۰) صدور کیفر خواست

۱۱) رسیدگی به امور حبسی

۱۲) دستور متوقف کردن عملیات پی کنی، بستن اماکن فساد، صدور دستور معدوم نودن موارد تقلبی و فاسد

۱۳) تقاضای کاهش مدت تعلیق اجرای حکم یا لغو انجام دستور در مدت تعلیق

۱۴) پیشنهاد آزاد مشروط (م ۵۸)

۱۵) تعقیب جرایمی که جنبه خصوصی دارند با تقاضای شاکی خصوصی

وظایف دادسرا

۱) تا صدور کیفر خواست:

۱-۱- اقامه دعوی عمومی و تعقیب متهم

۱-۲- نظارت و دادن تعلیمات لازمه در امور اجتماعی به بازپرس (تحقیقات) (م ۷۳-۷۴)

۱-۳- انجام تحقیقات مقدماتی (م ۷۶-۷۷-۹۲)

۱-۴- اعلام نظر در خصوص قرار های دادیار و منتهی به بازداشت متهم (م ۹۲)

۱-۵- درخواست صدور قرار تأمین از بازپرس (م ۲۴۴)

۱-۶- ضبط وثیقه، اخذ وجه التزام وصول وجه الكفاله (م ۲۳۰)

۱-۷- صدور کیفر خواست (م ۲۶۸)

۲) وظیفه دادسرا در مرحله دادرسی:

اختیار حضور در دادگاه کیفری دو جهت دفاع از کیفر خواست (م ۳۰۰)

۳) وظیفه دادسرا بعد از صدور حکم:

۳-۱- اجرای حکم (م ۲۲)

۳-۲- اعتراض به حکم (بند ۴۳۳) (درخواست لغو تعلیق اجرای مجازات م ۵۰-۵۵ ق م ا

پیشنهاد آزادی مشروط م ۵۸)

۳) دادسرای اختصاصی:

۳-۱) دادسرای نظامی (م ۲۲)

← اقدامات لازم جهت پیشگیری از وقوع تخلفات و جرایم

← دادسرای ویژه روحانیت ← ارشاد در امور خلاف شان

← رسیدگی به جرایم روحانیون و پرونده هایی که به نحو مؤثری با

اهداف این دادسرا مرتبط است

(۱) جرمی که در صلاحیت دادگاه انقلاب است

مرجع تحقیقات: دادسرای عمومی و انقلاب
مرجع رسیدگی کننده: دادگاه انقلاب

(۲) جرمی که در صلاحیت دادگاه کیفری یک است

مرجع تحقیقات: دادسرای عمومی و انقلاب
مرجع رسیدگی: دادگاه کیفری یک

(۳) جرمی که در صلاحیت دادگاه کیفری دو است

مرجع تحقیقات: دادسرای عمومی و انقلاب
مرجع رسیدگی: دادگاه کیفری دو

(۴) جرمی که در صلاحیت دادگاه اطفال و نوجوان است

مرجع تحقیقات: افراد کمتر از ۱۵ سال شمسی ← دادگاه اطفال
افراد بیش از ۱۵ سال تا کمتر از ۱۸ ساله دادسرای عمومی و انقلاب
مرجع رسیدگی: دادگاه اطفال و نوجوانان

ضابطان دادگستری

ضابطان عام (م ۲۹)

فرماندهان
افسران
درجه داران

ضابطان خاص

(م ۲۹)

روسا، معاونان و ماموران زندان نسبت به امور زندانیان
مأمورین وزارت اطلاعات
مأمورین نیروی مقاومت بسیج
سایر نیروهای مسلح

سایر مأمورانی که به موجب قوانین خاص پیش بینی شده است

احراز عنوان ضابط دادگستری (م ۳۰)

(۱) وثاقت و مورد اطمینان دیگران
(۲) فراگیری مهارت های لازم با گذراندن دوره های آموزشی زیر نظر مرجع قضایی
(۳) تحصیل کارت ویژه ضابطان دادگستری

نکته: تحقیقات و اقدامات صورت گرفته از سوی اشخاص فاقد کارت ضابط دادگستری ← ممنوع و بدون اعتبار است

دستورهای مقام قضایی به ضابطان دادگستری (م ۳۴) }
 کتبی }
 صریح }
 با قید مهلت صادر می شود }

نکته: در موارد فوری که صدور دستور کتبی مقدور نیست ← دستور شفاهی صادر می شود

نکته: ضابطان دادگستری حق اخذ تعیین از متهم را ندارند (م ۴۱)

جرائم }
 غیر قابل گذشت ← م ۱۰۴ }
 قابل گذشت ← م ۱۰۴ }

نکته: چنانچه قابل گذشت بون جرمی در قانون تصریح نشده باشد، غیر قابل گذشت محسوب می شود مگر اینکه از حق

الناس بوده و شرعاً قابل گذشت باشد (م ۱۰۳)

جنبه عمومی ← ادعای دادرسی یا نماد مشابه به نمایندگی از سوی جامعه از سوی متهم طرح و تعقیب می کند }
 جرم }

جنبه خصوصی ← دعوای متضرر از جرم یا قائم مقام قانونی او

نکته: همه جرایم دارای جنبه عمومی هستند زیرا عمل بدون جنبه عمومی جرم نیست

نکته: دعوای عمومی جنبه اجتماعی دارد و در نتیجه قابل انتقال، القاط، مصالحه و استرداد نیست

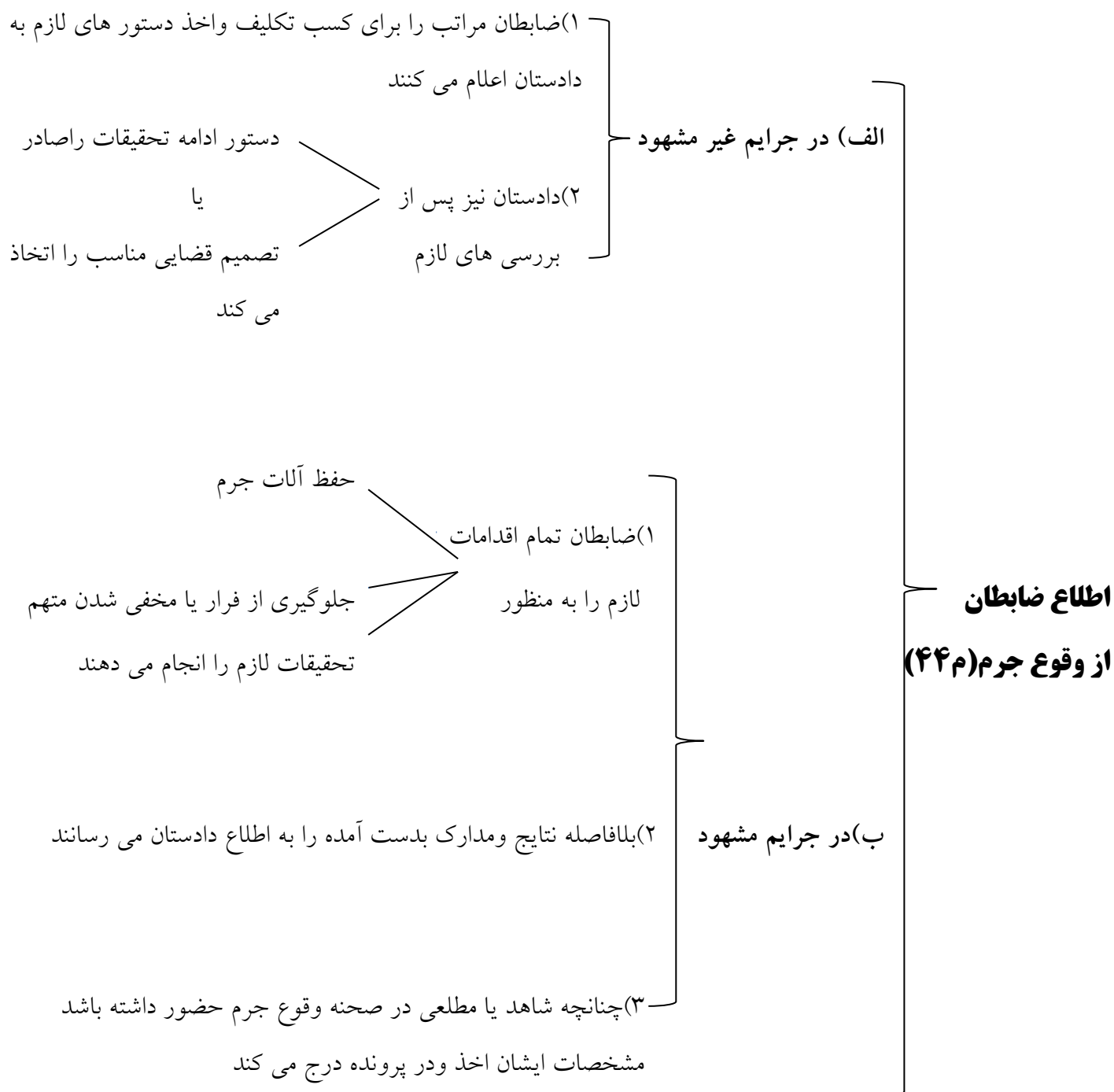
نکته: دعوای عمومی فقط علیه فاعل، شریک و معاون قابل طرح است ولی دعوای خصوصی علاوه بر اشخاص فوق ممکن

است علیه قائم مقام قانونی آن قابل طرح باشد.

نکته: موضوع اصلی آ.د.ک دعوای عمومی است بنابر این کلیه قواعد مربوط به تعقیب دعوای عمومی از قوانین آمره به شمار

می آید و تخطی از آن جایز نیست

نکته: تعقیب دعوای عمومی برای جامعه حق ولی برای دادرسی تکلیف است (اصل الزامی بودن تعقیب)

تعليق تعقيب

(۱) قرار بایگانی کردن پرونده ←
(م ۸۰)

در جرایم درجه ۷ و ۸
عدم وجود شاکی
یا گذشت شاکی
فقدان سايقه محکومیت مؤثر کیفری
فقط یکبار از تعقیب متهم خودداری کند
این قرار ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در دادگاه صالح است

(۲) قرار تعقیب تعقیب ←

در جرایم درجه ۶ - ۷ - ۸
عدم وجود شاکی
یا گذشت کرده باشد
خسارات وارده جبران گردیده باشد
یا موافقت بزه دیده
موافقت متهم
در صورت ضرورت با اخذ تأیید متناسب
معلق شدن تعقیب از ۶ ماه تا دو سال

نکته: صدور قرار بایگانی پرونده اختیاری است

نکته: مدت تعقیب تعقیب ۶ ماه تا ۲ سال است

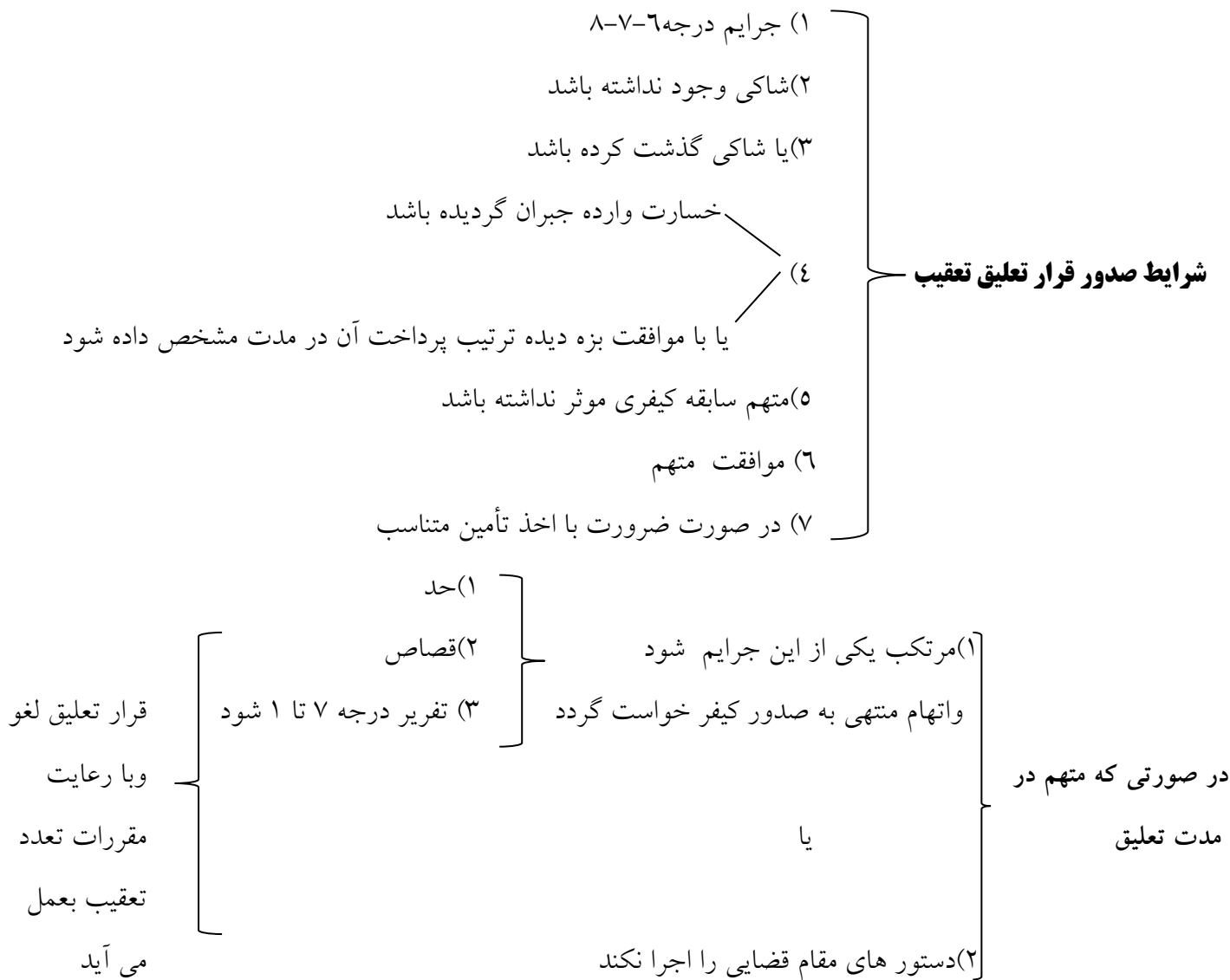
نکته: مقام صادر کننده قرار تعقیب تعقیب ← دادستان

شرایط صدور

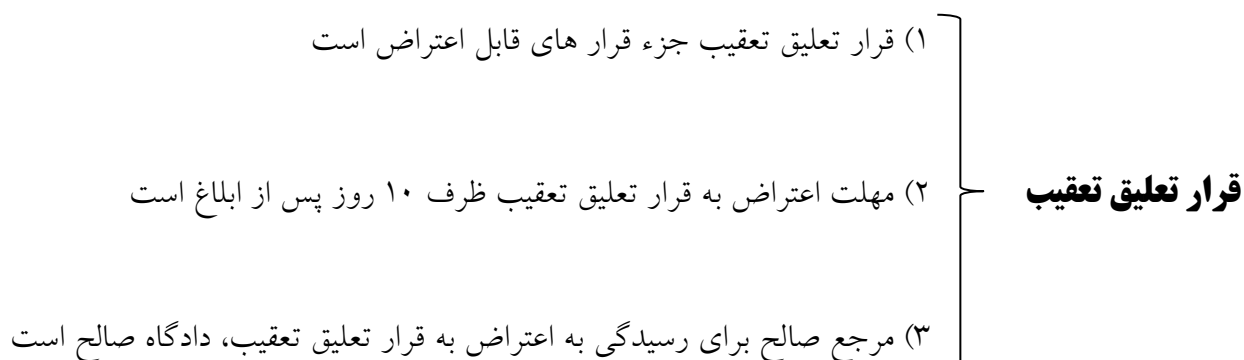
قرار بایگانی (م ۸۰)

مقام قضایی

- (۱) جرم از جمله جرایم تعزیری درجه ۷ و ۸ باشد
- (۲) شاکی وجود نداشته یا گذشت کرده باشد
- (۳) مرتکب سابقه محکومیت مؤثر کیفری نداشته باشد
- (۱) پس از تفهیم اتهام
- (۲) با ملاحظه وضع اجتماعی و سوابق متهم و اوضاع و احوال موجب وقوع جرم
- (۳) در صورت ضرورت یا اخذ التزام کتبی از متهم برای رعایت مقررات قانونی
- (۴) فقط برای یکبار از تعقیب متهم خودداری نماید
- (۵) صدور قرار بایگانی پرونده

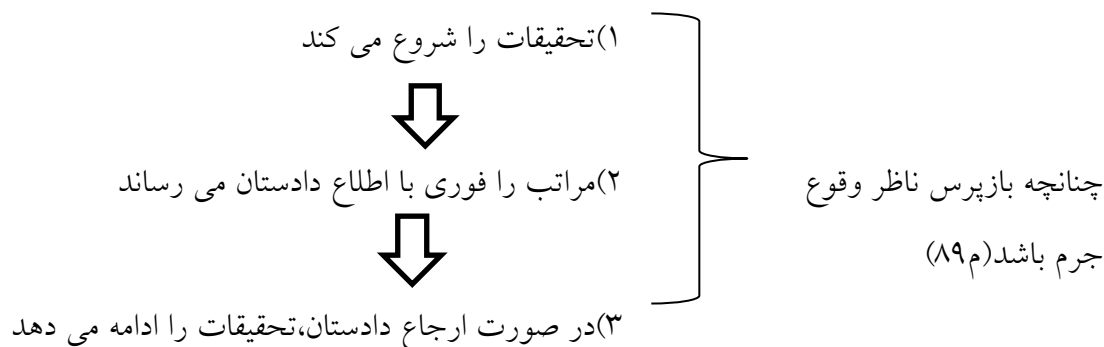
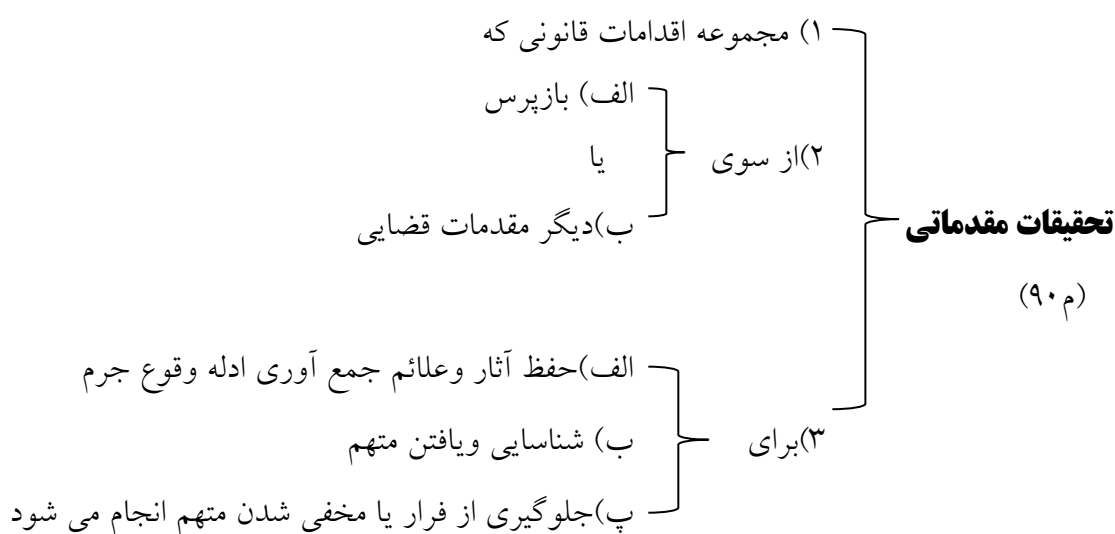
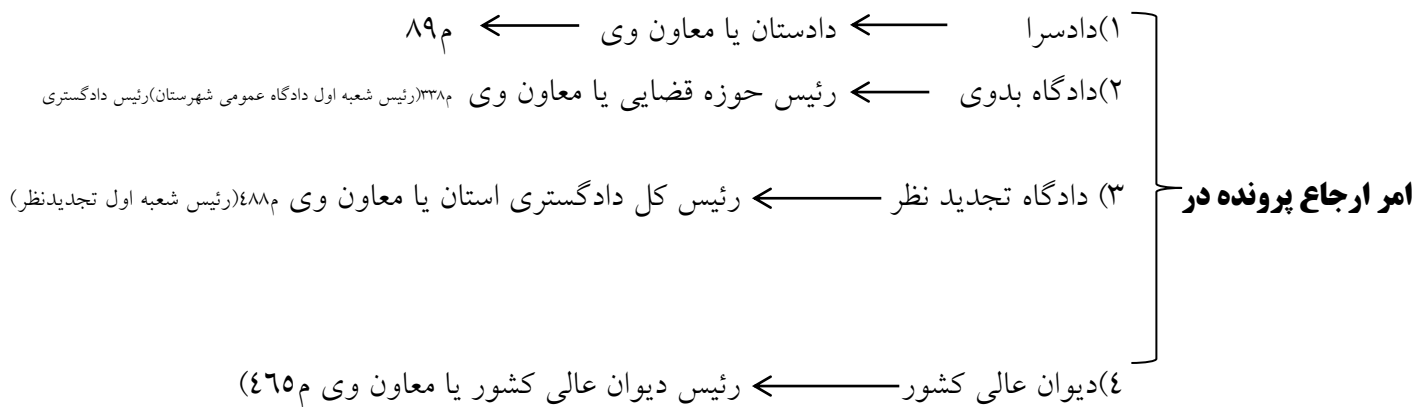

نکته: مدتی که تعقیب معلق است، جزء مدت مرور زمان محسوب نمی شود

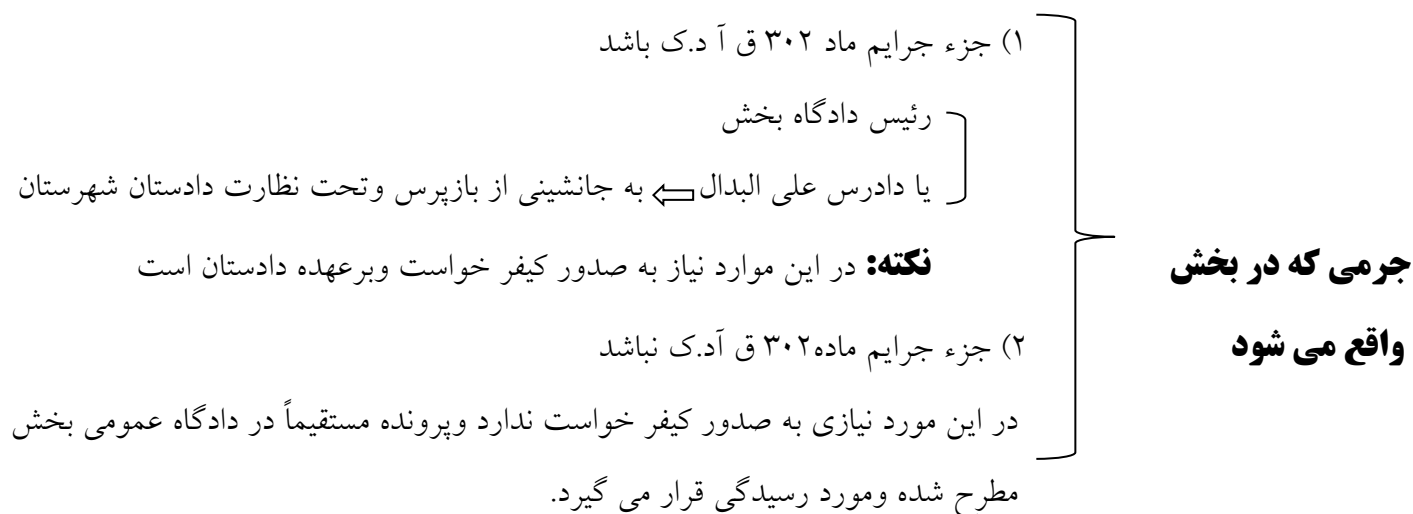
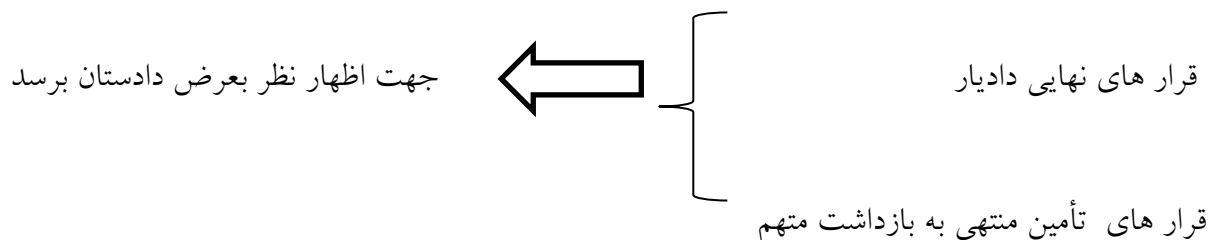
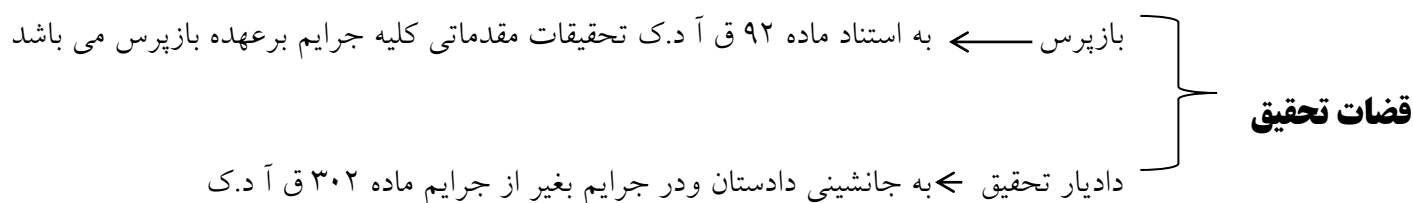
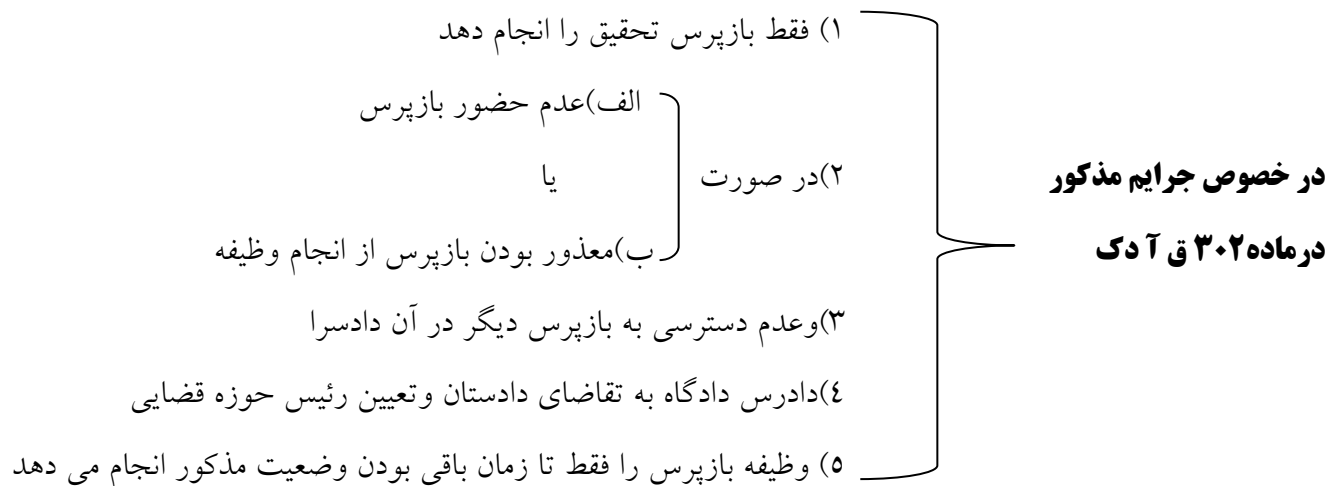
بازپرس می تواند تعقیب یا ارجاع به میانجیگری را از دادستان تقاضا نماید:

در غیاب بازپرس ← دادستان تحقیق را آغاز می نماید (غیر از جرایم موضوع م ۳۰۲ ق آ.د.ک)

وظیفه تحقیق در کلیه جرایم ← با بازپرس است

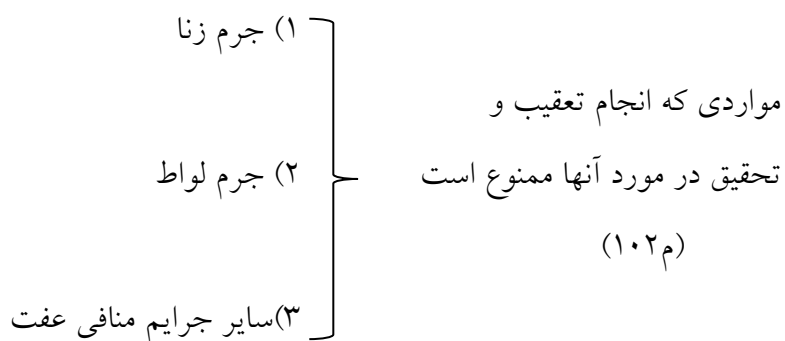
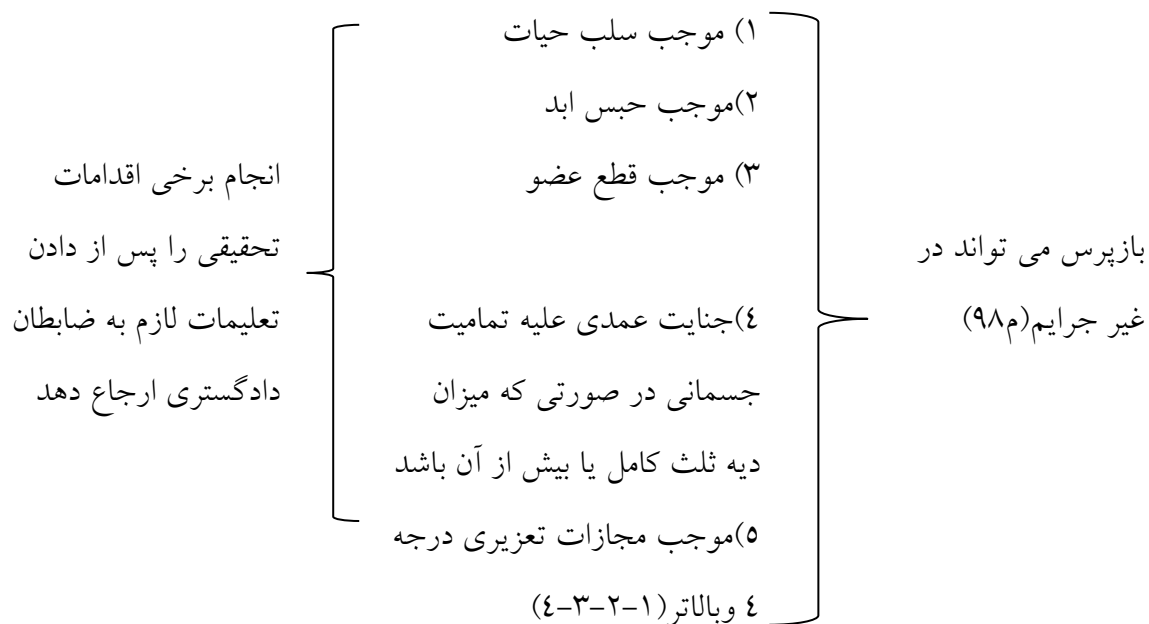

در انتهای مرحله تحقیقات توسط بازپرس (م ۲۶۲)

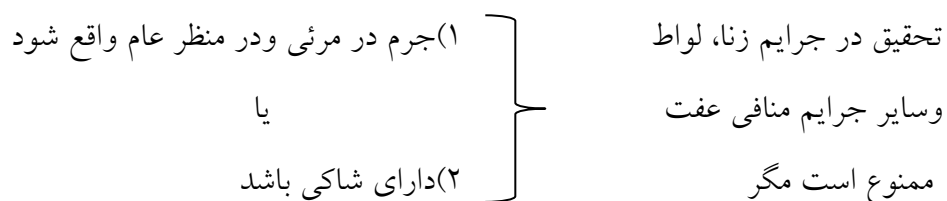
اخذ آخرین دفاع در دو

در انتهای مرحله رسیدگی در دادگاه توسط قاضی رسیدگی کننده (م ۳۷۱)

مرحله انجام می شود

استثنا:

مواردی را که تحقیقات توسط

دادگاه انجام می شود

(م ۱۰۲ و تبصره م ۲۸۵)

(۱) جرایم زنا و لواط و سایر جرایم منافی عفت

(۲) جرایم افراد زیر ۱۵ سال

الف) بدون شکایت شاکی نیز قابل تعقیب باشد

(۱) بازپرس اقدامات لازم را برای حفظ آثار جرم و جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم انجام می دهد

(۲) همزمان مراتب را به دادستان اطلاع می دهد

(۳) در صورت ارجاب دادستان، تحقیقات را انجام می دهد (م ۹۹)

هرگاه بازپرس ضمن تحقیق،

جرم دیگری را کشف کند که

به جرم اول مربوط نباشد (م ۹۹)

ب) بدون شکایت شاکی قابل تعقیب نباشد ← مراتب در صورت امکان توسط دادستان

به نحو مقتضی به اطلاع بزه دیده می رسد (تبصره ماده ۹۹)

(۱) شهود خود را معرفی و ادله اش را اظهار کند

(۲) در تحقیقات حضور یا

(۳) صورت مجلس تحقیقات مقدماتی یا سایر اوراق پرونده را که با ضرورت کشف حقیقت منافات ندارد در هنگام تحقیقات مطالعه کند

شاکی می تواند

در هنگام تحقیقات

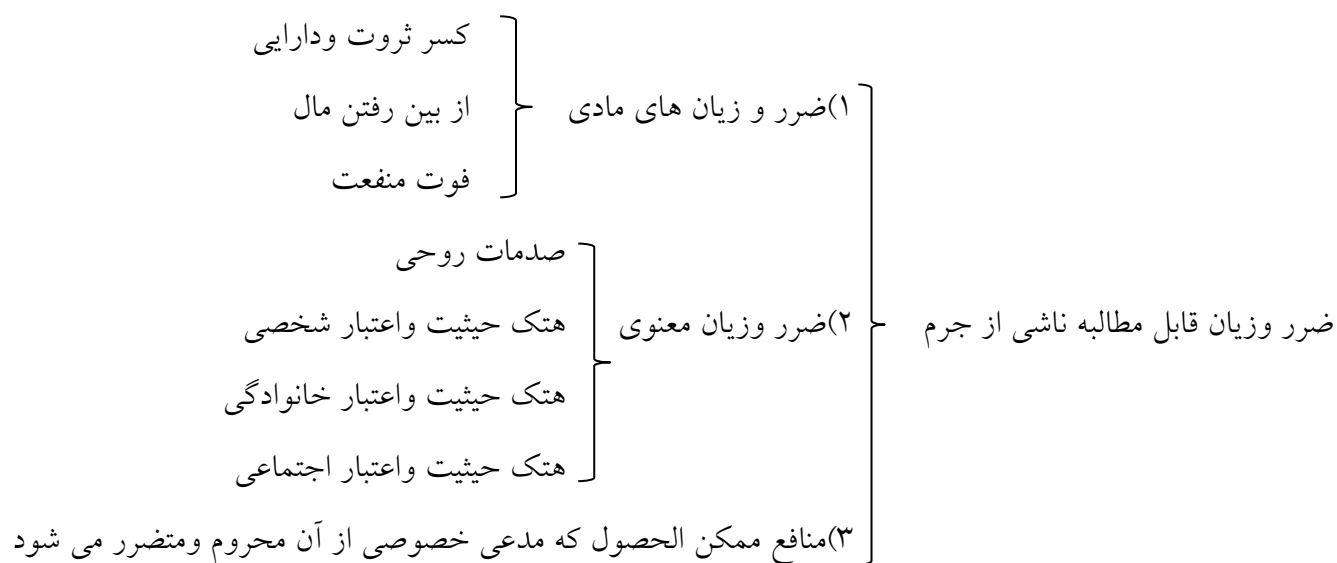
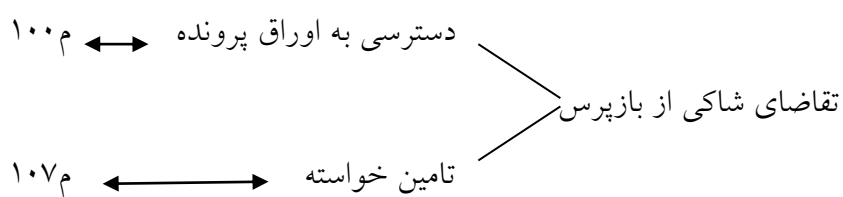
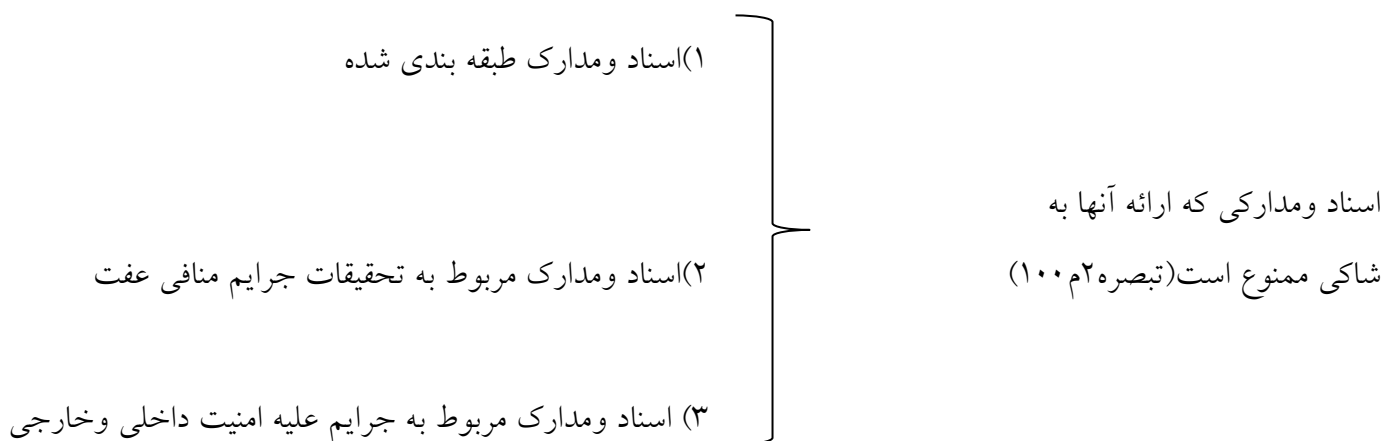
(م ۱۰۰)

(۴) از صورت مجلس تحقیقات مقدماتی یا سایر اوراق پرونده را که با ضرورت کشف حقیقت منافات

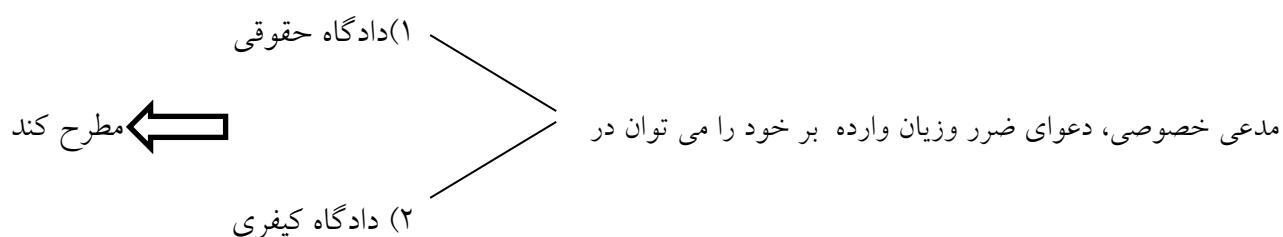
ندارد به هزینه خود از آنها تصویر یا رونوشت بگیرد

نکته: قرار رد درخواست دسترسی به اوراق پرونده ← در صورتی که بازپرس مطالعه یا دسترسی به تمام یا برخی از

اوراق پرونده را منافی با ضرورت کشف حقیقت بداند

نکته: منافع ممکن الحصول منافی است که در زمان وقوع جرم منشأ داشته و مدعی خصوصی از آن محروم شده است

هر گاه رای قطعی کیفری موثر در ماهیت امر حقوقی باشد، برای دادگاهی که به امر حقوقی یا ضرر و زیان رسیدگی می کند، لازم الاتباع است (م ۱۸)

نکته: در صورتیکه حکم به پرداخت قیمت مال صادر شود، قیمت زمان اجرای حکم ملاک است.

نکته: دادگاه مکلف است ضمن صدور رای کیفری، در خصوص ضرر و زیان مدعی خصوصی نیز طبق ادله و مدارک موجود رای مقتضی صادر کند. (م ۱۷)

تقدیم دادخواست ضرر و زیان از جرم ← با تقدیم دادخواست و رعایت آیین دادرسی مدنی (م ۱۵)

مهلت اقامه دعوی خصوصی ← تا قبل از اعلام ختم دادرسی در مرحله بدوی

نکته: مهلت تقدیم دادخواست ← قبل از ختم دادرسی در مرحله بدوی است نه تجدید نظر و واخواهی بنابر این در این مراحل از شاکی در این مرحله دادخواست پذیرفته نمی شود.

نکته: مجرم باید مالی را که در اثر ارتکاب جرم تحصیل کرده است، اگر موجود باشد عین آن را و اگر موجود نباشد، مثل آن و در صورت عدم امکان رد مثل، قیمت آن را به صاحبش رد می کند.

نکته: دادگاه در مواردیکه حکم به رد عین، مثل و یا قیمت مال صادر می کند، مکلف است میزان و مشخصات آن را قید و در صورت تعدد محکوم علیه، حدود مسئولیت هریک را مطابق مقررات مشخص کند (م ۱۹)

برای اقامه دعوی خصوصی در دادگاه جزائی سه شرط لازم است	(۱) ضرر و زیان ناشی از جرم باشد ↔ شخصی باشد
	(۲) محکمه جزایی وقوع جرم را محرز بداند ↔ قطعیت داشته باشد
	(۳) ضرر و زیان قابل مطالبه باشد ↔ مستقیم و مشروع

تعیین تکلیف اموال توقیف شده (م ۱۴۸)

اعتراض به رفع توقیف از اموال (تبصره ۲ م ۱۴۸)

نکته: افراد محجور را می توان طرف دعوی کیفری قرار داد، ولی طرح دعوی خصوصی علیه اشخاص محجور ممنوع است و باید به بطرفیت ولی او طرح شود.

دعوای عمومی = برای حفظ حدود ومقررات الهی یا حقوق جامعه و نظم عمومی

ارتکاب جرم می تواند

موجب طرح دو دعوی شود

دعوای خصوصی = برای مطالعه ضرر و زیان ناشی از جرم و یا مطالعه کیفر هایی که به

موجب قانون حق خصوصی بزه دیده است مانند حد حذف وقصاص

نکته: نظر به اینکه دعوای خصوصی یک دعوای مالی است، مجنی علیه می تواند آن را به دیگری منتقل کند.

اهلیت

ذینفع بودن

شرایط اقامه دعوا

به تقاضای شاکی

از بازپرس

قرار تأمین خواسته

برای تأمین ضرر و زیان وارده بر شاکی صادر می شود.

زمانیکه تقاضای شاکی مبتنی بر ادله قابل قبول باشد.

قرار تأمین خواسته به محض ابلاغ اجرا می شود

در مواردیکه ابلاغ فوری ممکن نیست وتأخیر در اجرا موجب تضییع خواسته می شود، ابتدا اجرا و سپس ابلاغ

اجرای قرار تأمین

قرار تأمین خواسته مطابق مقررات اجرای احکام مدنی در اجرای احکام کیفری دادرسی مربوط اجرا می شود

خواسته (م ۱۰۹)

(م ۱۱۰) رفع ابهام واجمال از قرار تأین خواسته ← بعهدہ بازپرس است

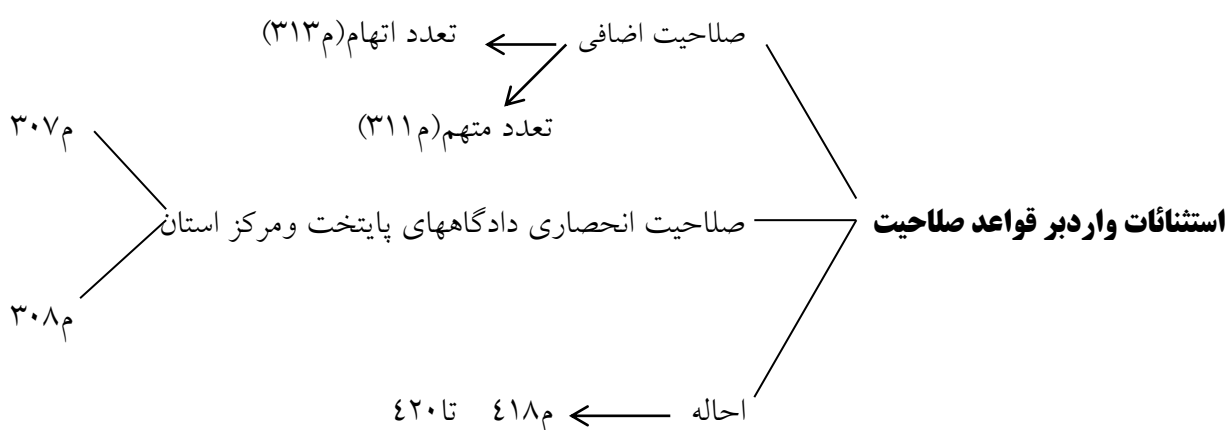
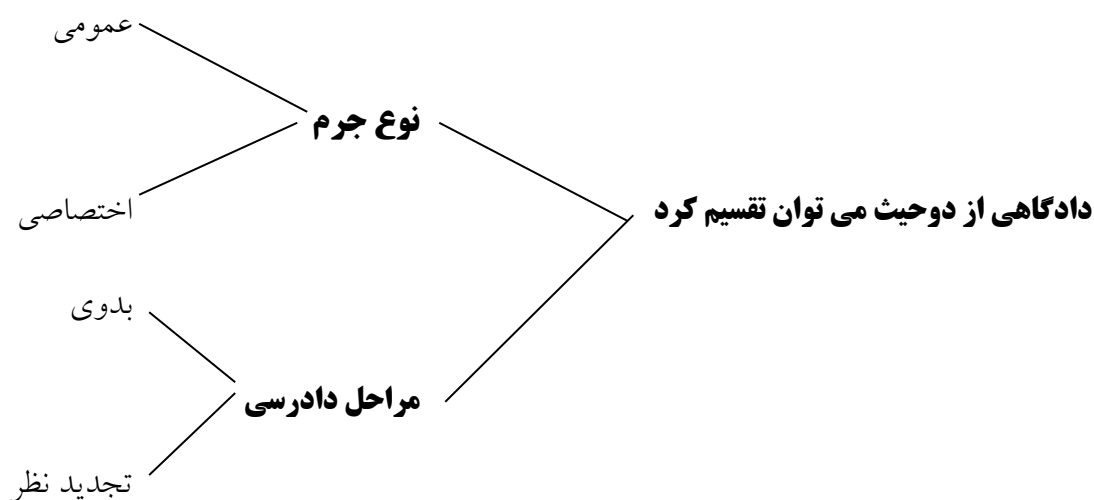
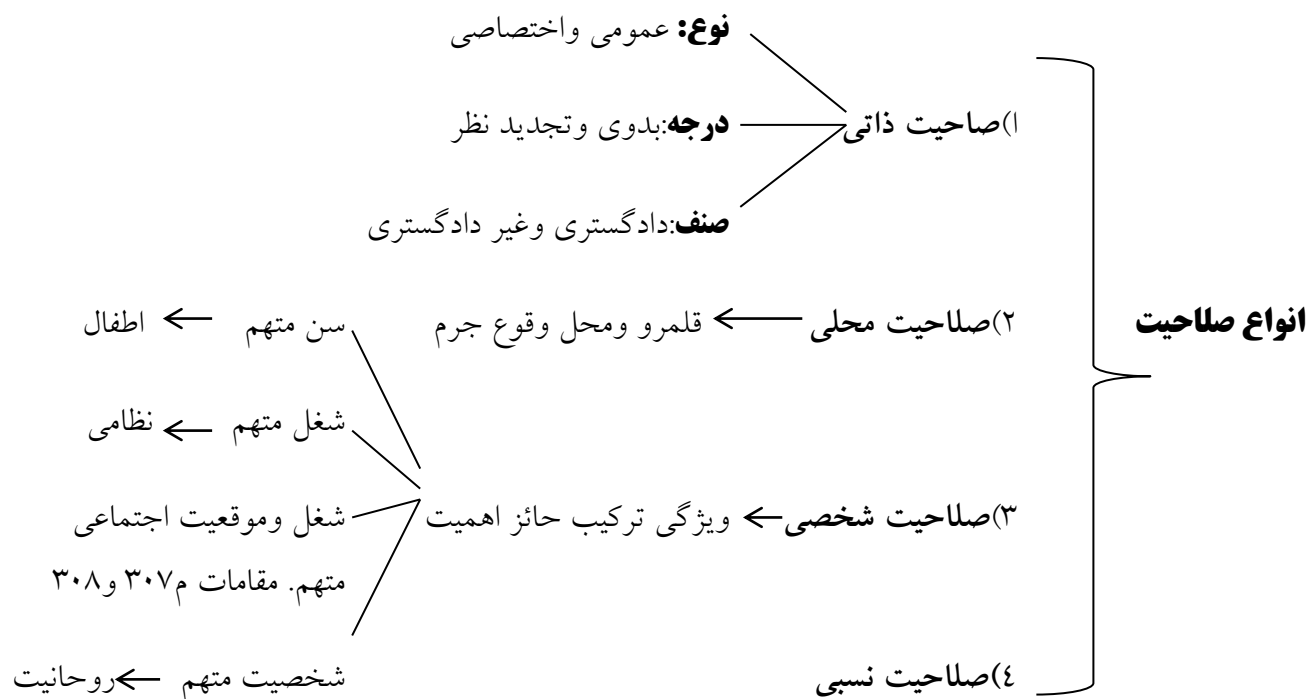
(م ۱۱۱) رفع اشکالات ناشی از اجرای قرار تأمین خواسته ← توسط دادستان و یا قاضی اجرا احکام مدنی به عمل می آید.

اختلاف بین بازپرس و دادستان ↔ پرونده برای اختلاف به دادگاه صلاح ارسال و طبق تصمیم دادگاه عمل می شود.

نکته: مرجع حل اختلاف بین بازپرس و دادستان حسب مورد دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل اتهام را دارد.

نکته: اگر در حوزه آن دادسرا دادگاه کیفری یک دادگاه انقلاب نباشد، جهت حل اختلاف به دادگاه کیفری دو فرستاده می شود.

موافقت دادستان با نظر بازپرس ➡ پرونده به مرجع صالح ارسال می شود(م۲۶۷)

صدور قرار عدم صلاحیت از سوی بازپرس

واظهار نظر از سوی دادستان

مخالفت دادستان با نظر بازپرس ← موضوع جهت حل اختلاف با دادگاه کیفری دو فرستاده می شود که دادسرا در معیت آن انجام وظیفه می کند(م۲۷۲)

(۱) بازپرس تحقیقات و اقدامات مقتضی را بعمل می آورد

(۱) جرم خارج از حوزه بازرس واقع شده

(۲) در صورت لزوم قرار تأمین نیز صادر می کند

ولی در حوزه او کشف شود

(۳) اگر قرار تأمین منتهی به بازداشت شود

در مواردیکه جرم خارج از حوزه قضایی

محل مأموریت بازپرس واقع شده باشد

(م۱۱۷)

(۴) پس از رسیدگی به اعتراض متهم به به این قرار دردادگاه کیفری که بازپرس درمعیت آن الحوظبده می نماید

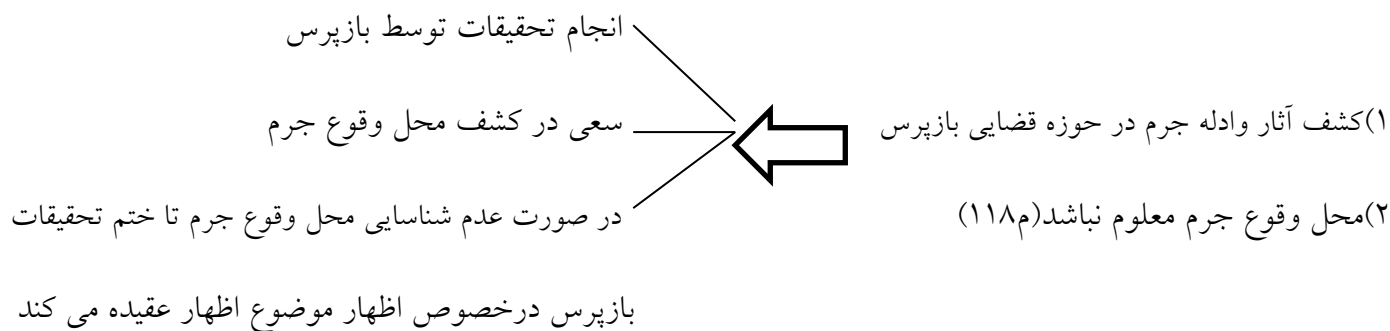
(۲) جرم خارج از حوزه بازپرس واقع شده ولی مرتکب درحوزه او دستگیر شود

(۵) بازپرس قرار عدم صلاحیت صادر می کند

(۶) پرونده را به همراه متهم حداکثر

۴۸ ساعت به دادسرای محل

وقوع جرم می فرستد

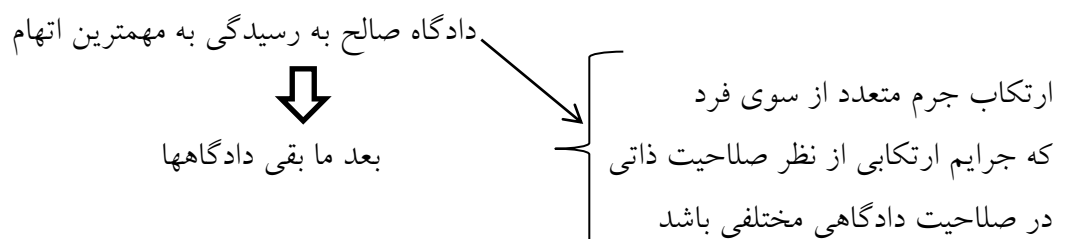
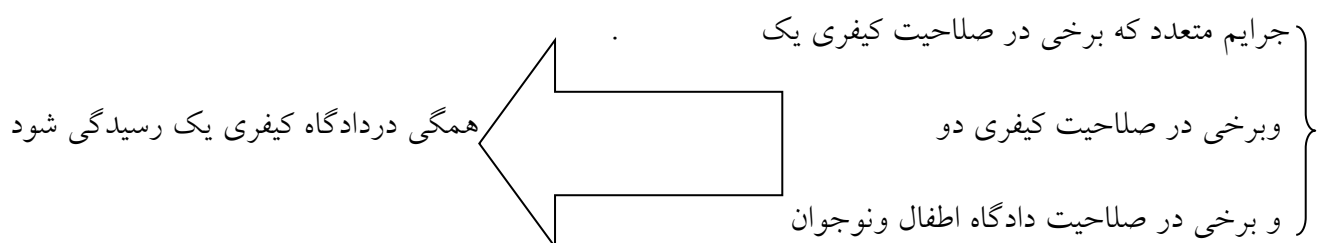
نکته: در امور کیفری مبنای صلاحیت، محل وقوع جرم است

نکته: ملاک اول دادگاهی است که مهمترین جرم در حوزه آن واقع شده است.

نکته: در خصوص کلاهبرداری رایانه ای اگر عملیات متقلبانه در یک حوزه انجام شد و پول از بانکی از حوزه دیگری از حساب خارج شود، دادگاهی که بانک افتتاح کننده حساب زیان دیده از بزه که پول به طور متقلبانه از آن برداشت شده در حوزه آن قرار دارد، صالح به رسیدگی است

نکته ← در خصوص چک ← دادگاه محل استقرار بانک صادر کننده گواهی عدم پرداخت صالح به رسیدگی خواهد بود

نکته ← جرم مزاحمت تلفنی ← در صورت تحقق نتیجه مقصود در مرتکب ← دادگاه محل حدوث نتیجه

اگر از حیث مجازات مساوی باشند

به ترتیب

انقلاب

نظامی

کیفری یک

کیفری دو

(۱) این جرایم از نظر مجازات مختلف باشند ← ابتدا دادگاهی که متهمین جرم در صلاحیت آن است رسیدگی

و سپس متهم برای رسیدگی به اتهام رسیدگی به اتهام رسیدگی به دادگاه مربوط اعزام می شود.

جرایم متعدد ارتكابی از

نظر صلاحیت ذاتی

مربوط به دادگاههای مختلف

(۱) دادگاه انقلاب

(۲) دادگاه نظامی

(۳) راههای کیفری یک

(۴) دادگاه کیفری دو

(۲) این جرائم از نظر مجازات برابر باشند

تعداد اتهام ← م ۳۱۳

شرکا و معاونان جرم در دادگاهی محاکمه می شوند که صلاحیت

رسیدگی به اتهام متهم اصلی را دارد

تعدد متهم ← م ۳۱۱

استثنائات وارده بر قواعد صلاحیت

(۱) صلاحیت اضافی

(۲) صلاحیت استثنایی دادگاههای تهران و مراکز استان (م ۳۰۷ و ۳۰۸)

(۳) احاله (م ۴۱۸ تا ۴۲۰)

مشارکت یا معاونت اطفال و نوجوان با بزرگسال

- ۱) اگر یک طفل یا نوجوان با مشارکت یا معاونت اشخاص بزرگسال مرتکب جرم شوند
 به جرایم اطفال در دادگاه اطفال
 به جرایم بزرگسال در دادگاه صالح
- ۲) اگر یک یا چند طفل یا نوجوان در ارتکاب جرم با اشخاص بزرگسال معاونت نمایند
 به جرایم اطفال در دادگاه اطفال
 به جرایم بزرگسال در دادگاه صالح
- ۳) در جرایمی که تحقق آن منوط به فعل دویا در صورتی که رسیدگی به اتهام یکی از متهمان در صلاحیت دادگاه اطفال باشد، رسیدگی به اتهام کلیه متهمان در دادگاه اطفال به عمل می آید

نکته: اگر کسی با یک روحانی در جرمی مشارکت داشته باشد، به جرم هر دو نفر در دادگاه ویژه روحانیت رسیدگی می شود

نکته: اگر یک غیر نظامی با نظامی به جرم جاسوسی مشارکت داشته باشد، به جرم فرد غیر نظامی نیز در دادگاه نظامی رسیدگی می شود.

نکته: رسیدگی به اتهامات مقامات از جمله روسای قوای سه گانه و معاونان و ... م ۳۰۷ — در دادگاه کیفری تهران رسیدگی می شود.

نکته: رسیدگی به جرم هواپیما ربایی، اختلال پرواز و خرابکاری در هواپیما — منحصرأ در صلاحیت مراجع پایتخت

نکته: رسیدگی به اختلافات ناشی از اجرای قانون ثبت اختراعات - طرح های صنعتی — شعبه خاص از دادگاههای عمومی تهران

نکته: رسیدگی به اتهامات مقامات شامل مشاوران وزیران - فرمانداران و ... م ۳۰۸ — در دادگاه کیفری مرکز استان محل وقوع جرم

نکته: هرگاه دو یا چند نفر متهم به مشارکت یا معاونت در ارتکاب جرم باشند و یکی از آنها جزء مقامات مذکور در ماده ۳۰۷ و ۳۰۸ ق آ د.ک باشد، به اتهام همه آنان حسب مورد در دادگاه های کیفری تهران و یا مراکز استان رسیدگی می شود.

نکته: اگر مقامات مذکور در موارد ۳۰۷ و ۳۰۸ ق آ د.ک در ارتکاب یک جرم مشارکت یا معاونت نمایند به اتهامات افراد مذکور در ماده ۳۰۸ نیز حسب مورد در دادگاه کیفری تهران رسیدگی می شود.

احاله: عبارتست از واگذاری رسیدگی به یک اتهام از دادگاه واجد صلاحیت محلی به دادگاه دیگری که اصولاً صلاحیت محلی به آن را ندارد (م ۱۸۴)

نکته: در امور کیفری احاله پرونده از حوزه ای به حوزه دیگر یک استان، حسب مورد به درخواست دادستان یا رئیس حوزه قضایی مبدأ و موافقت شعبه اول دادگاه تجدید نظر همان استان می باشد

نکته: احاله از حوزه یک استان به استان دیگر، حسب مورد به درخواست دادستان یا رئیس حوزه قضایی مبدأ و موافقت دیوان عالی کشور صورت می گیرد.

نکته: احاله در مورد جرایم در صلاحیت سازمان قضایی نیروهای مسلح ← به درخواست دادستان نظامی یا رئیس سازمان قضایی استان و موافقت رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح

متهم یا بیشتر متهمان در حوزه دادگاه دیگری اقامت داشته باشند

محل وقوع جرم از دادگاه صالح دور باشد، به نحویکه دادگاه دیگر بعلت نزدیک بودن به محل وقوع آن، آسان تر بتواند به موضوع رسیدگی کند.

موارد احاله

م ۱۹ و ۲۰

به منظور حفظ نظم و امنیت عمومی، بنا به پیشنهاد رئیس قوه قضائیه یا دادستان کل کشور و تجویز دیوان عالی کشور، رسیدگی به حوزه قضایی دیگر احاله می شود.

✓ تشخیص صلاحیت یا عدم صلاحیت هر دادگاه نسبت به دعوی مطروحه به همان دادگاهی است که قانون مکلف به رسیدگی به پرونده بوده است (م ۲۶ ق آ د م)

✓ حل اختلاف در صلاحیت در امور کیفری مطابق مقررات آ د م است و حل اختلاف بین دادرها مطابق قواعد حل اختلاف دادگاههایی است که دادرها در معیت آن قرار دارد (م ۳۱۷ ق آ د ک)

اختلاف صلاحیت بین دادگاهها دو حوزه قضایی از دو استان ← مرجع حل اختلاف دیوان عالی کشور

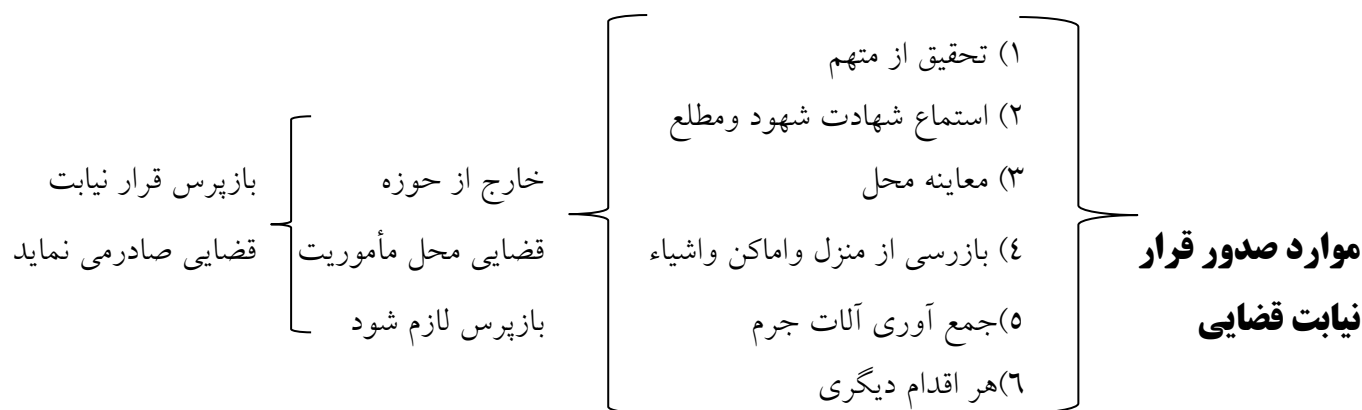
اختلاف بین دو دادگاه هم عرض در یک استان ← دادگاه تجدید نظر همان استان

اختلاف بین دو دادگاه هم عرض در دو استان ← دیوان عالی کشور

اختلاف بین دو دادگاه از یک استان و اختلاف از نظر صلاحیت ذاتی ← دیوان عالی کشور

در صلاحیت بین دو دادگاه اطفال و دادگاه کیفری یک ← دیوان عالی کشور

نکته: حل اختلاف در صلاحیت در دادرها ← تابع توابع دادگاه می باشد.

نکته: در مواردی که اقرار متهم و یا شهادت شاهد و یا شهادت بر شهادت شاهد مستند رأی دادگاه باشد، استماع آن توسط قاضی صادر کننده رأی الزامی است.

نکته: در مرحله تحقیقات مقدماتی و رسیدگی یعنی قبل از صدور حکم قطعی، اصل بر آزادی و عدم ایجاد و محدودیت و ممنوعیت برای متهم است زیرا تا این مرحله ارتکاب جرم توسط متهم به اثبات نرسیده است.

نکته: در جرایم غیر عمدی در صورتی که به تشخیص مقام قضائی تضمین حقوق بزه دیده به طریق دیگر امکان پذیر باشد، صدور قرار کفالت وثیقه جایز نیست (تبصره ۳ ماده ۲۱۷ ق ا د ک)

✓ **بازپرس چه زمانی قرار تأمین را صادر می کند؟** پس از تفهیم اتهام + در صورت وجود دلایل کافی دلالت بر توجه اتهام به متهم

✓ مبلغ وثیقه نباید در هر حال از خسارت وارده بر بزه دیده کمتر باشد

✓ دستور ضبط وثیقه را ← دادستان صادر می کند

✓ دستور دادستان مبتنی بر ضبط وثیقه ← قابل اعتراض است (طرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ) از سوی وثیقه گذار

✓ مرجع رسیدگی به اعتراض به دستور دادستان مبتنی بر ضبط وثیقه ← دادگاه کیفری دو

✓ اصل بر عدم جواز صدور قرار بازداشت موقت است

✓ امکان صدور بازداشت موقت استثنا است ← استثنا نیاز به تصریح دارد (م ۲۳۷)

✓ مرجع اعتراض به قرار بازداشت موقت صادره از دادسرا ← دادگاه صالح است

✓ قرار بازداشت موقت صادره در دادسرا ← در دادگاه صالح قابل اعتراض است

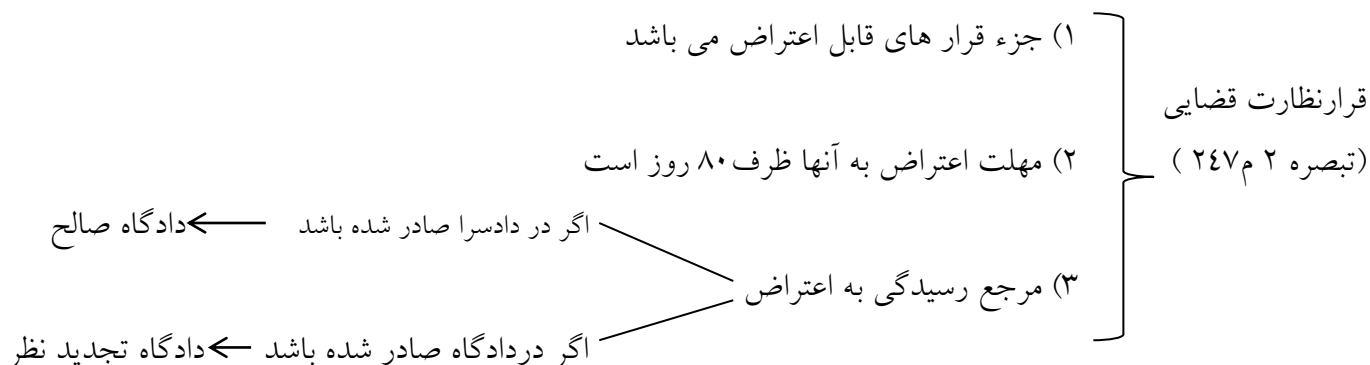
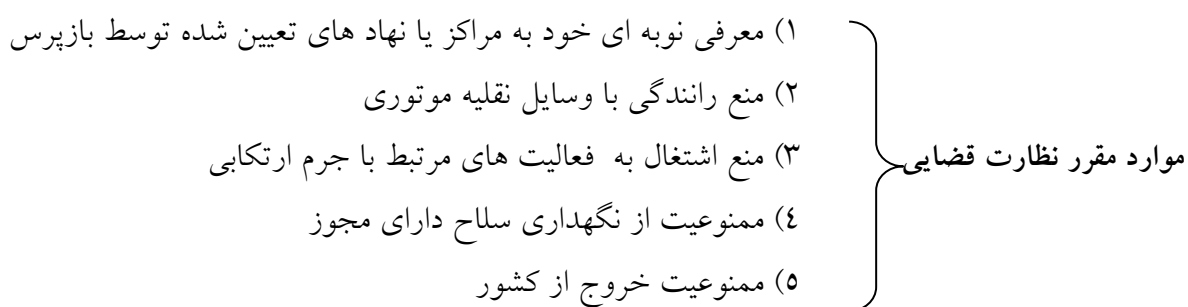
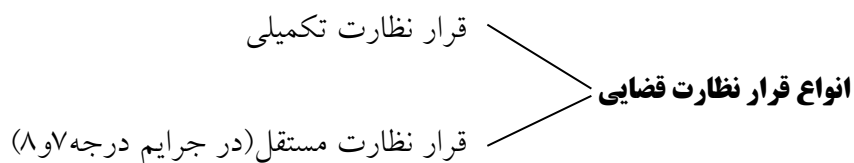
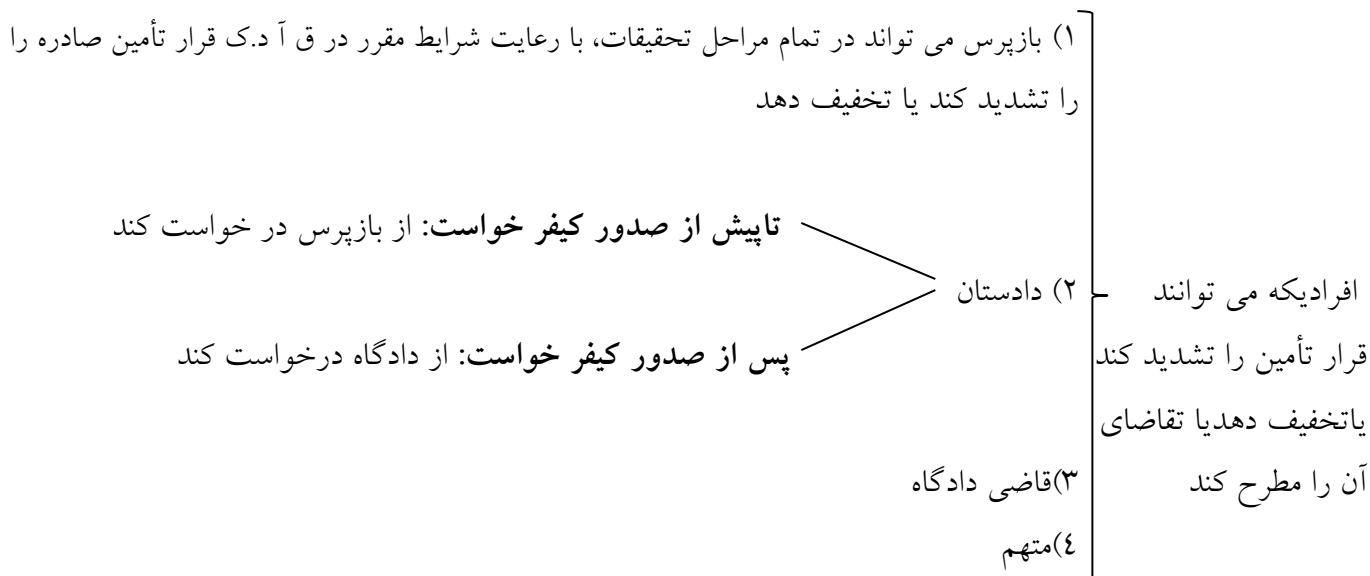
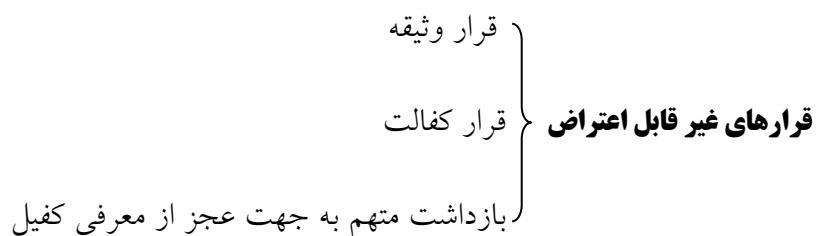
✓ قرار بازداشت موقت صادره در دادگاه ← در دادگاه تجدید نظر استان قابل اعتراض است

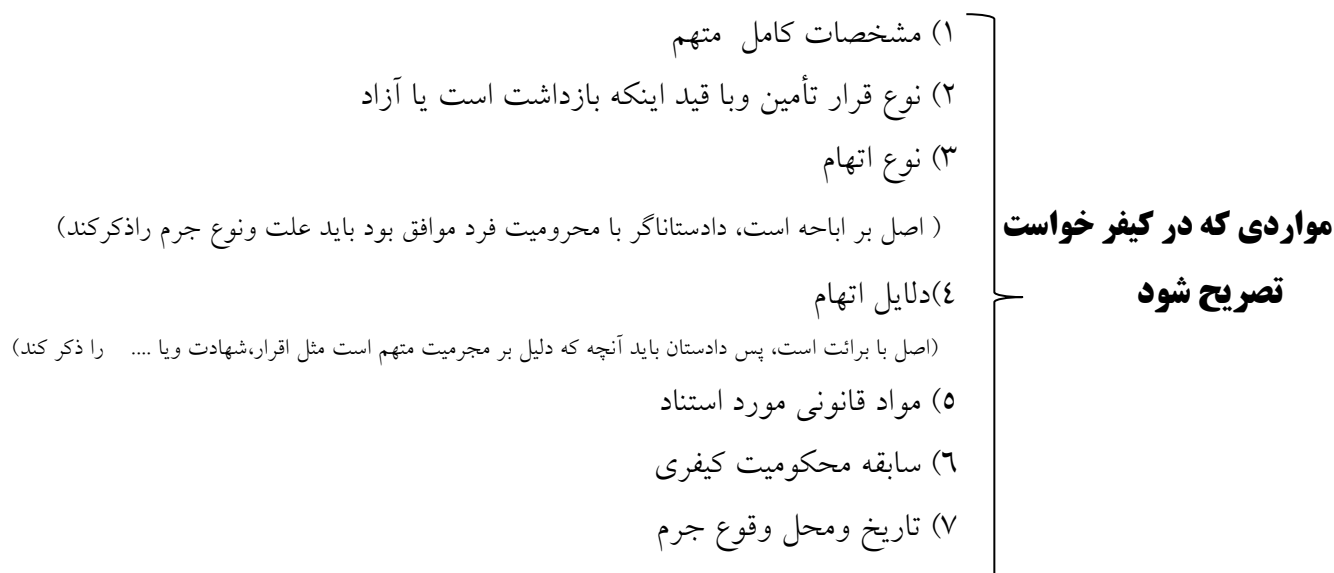
✓ صدور قرار بازداشت موقت و رفع آن ← نیازمند موافقت دادستان است

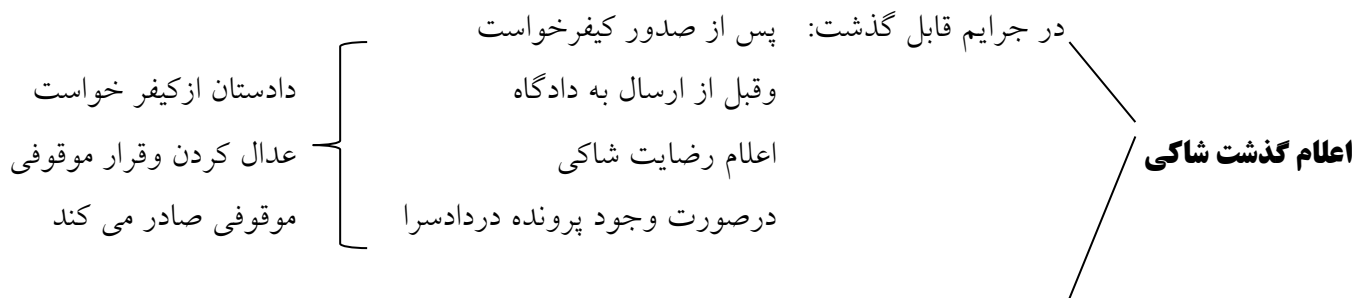
بازپرس مکلف است ظرف ۵ روز از تاریخ درخواست نظر خود را جهت اتخاذ تصمیم نزد دادستان بفرستد

✓ درخواست رفع بازداشت موقت از سوی متهم

متهم نمی تواند در هر ماه بیش از یک مرتبه از این حق خود را استفاده نماید

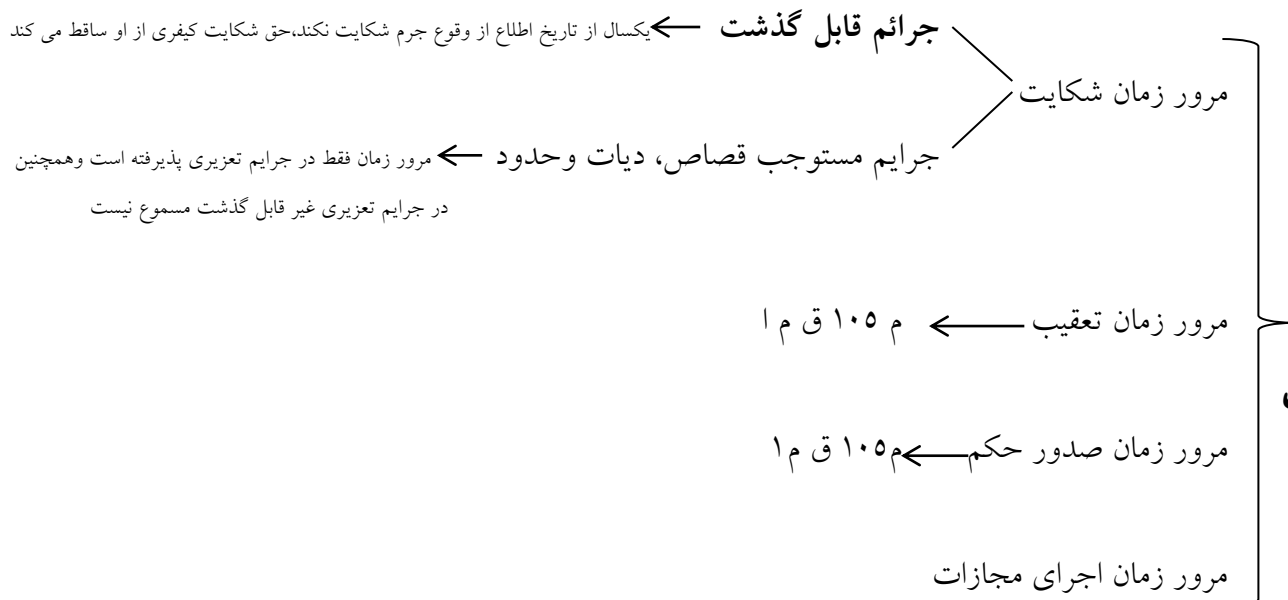
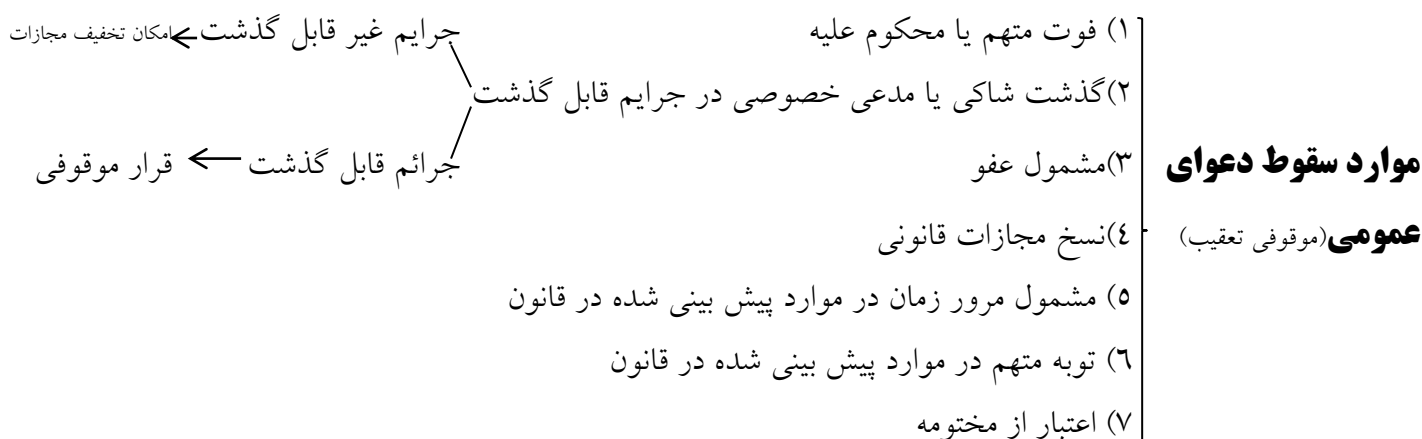

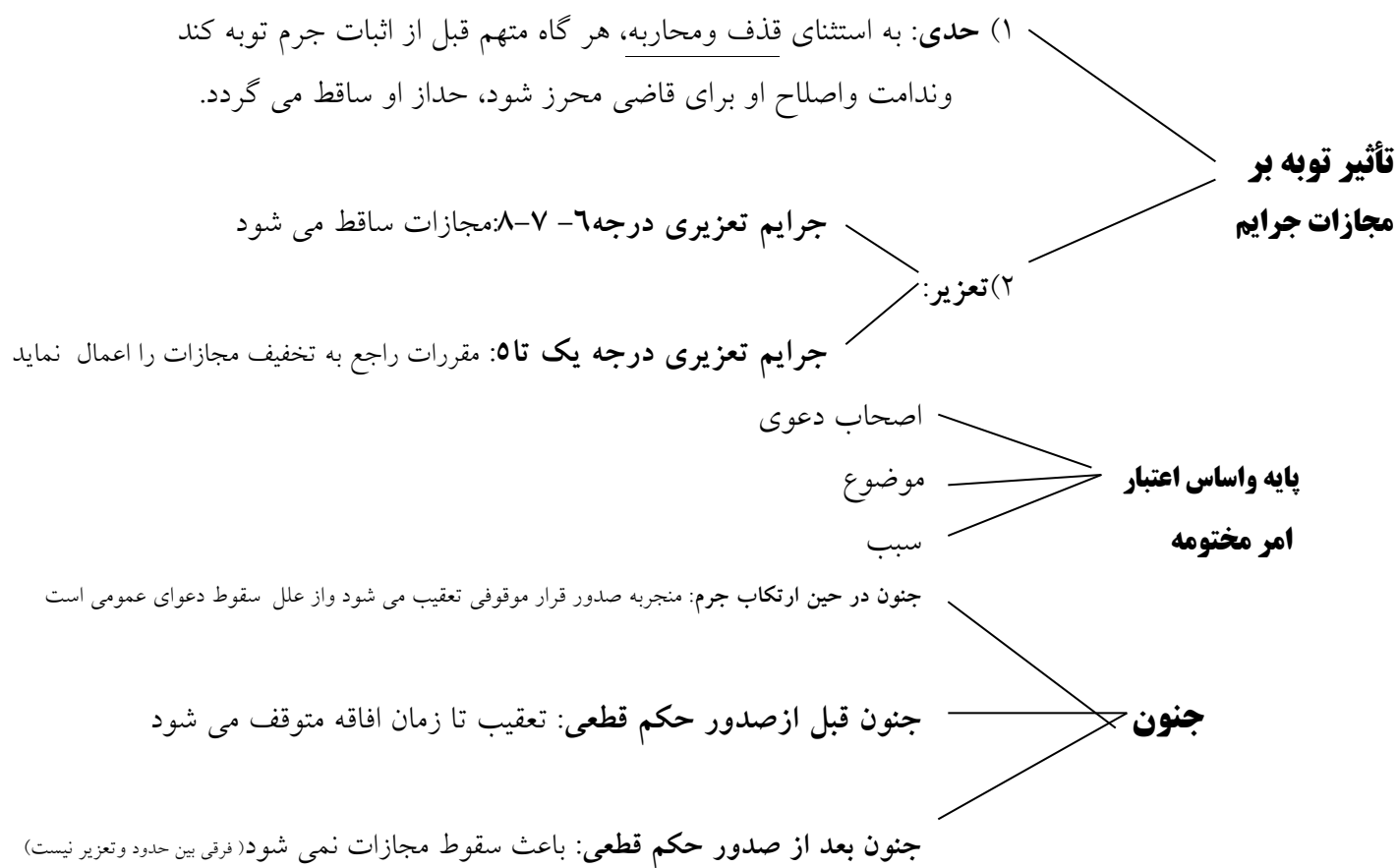

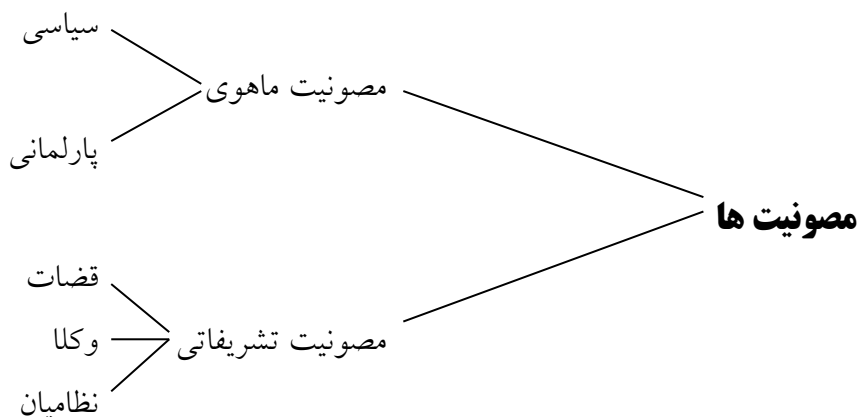
در جرایم غیر قابل گذشت: رضایت قطعی شاکی ← در صورت فراهم بودن شرایط صدور قرار تعقیب
تعقیب از کیفرخواست
عدول و صادر کند

- ✓ اختلاف بین بازپرس و دادستان ← پرونده برای حل اختلاف به دادگاه صالح ارسال شود.
- ✓ قرار موقوفی تعقیب ← یک قرار شکلی است و به معنای عدم امکان ادامه تعقیب کیفری و انجام تحقیقات مقدماتی، صرف نظر از دلایل اثبات اتهام است

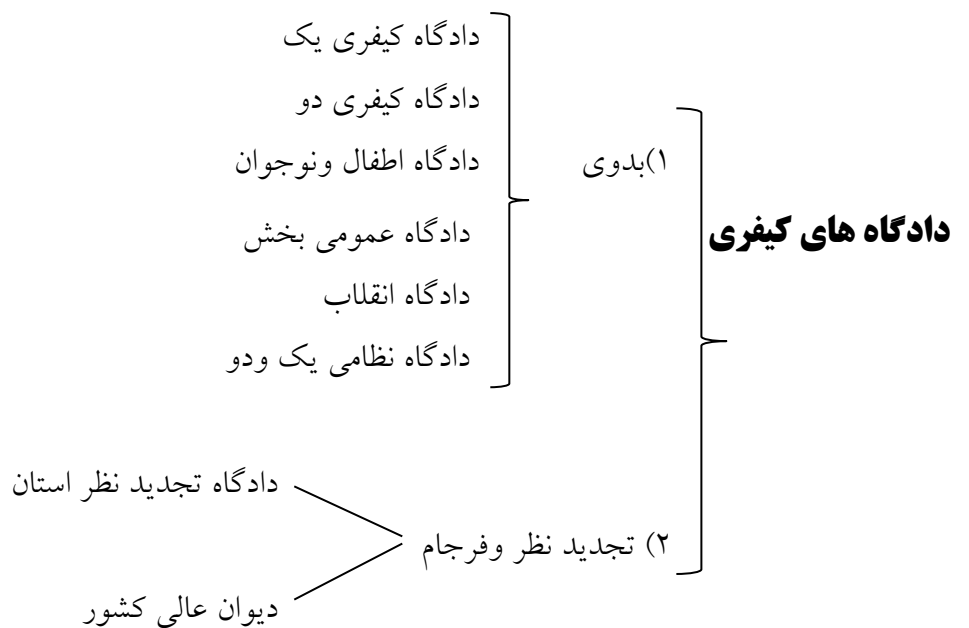
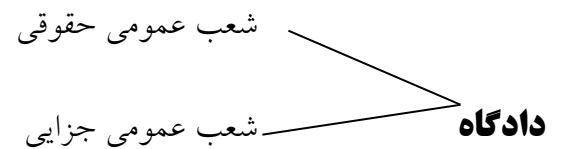
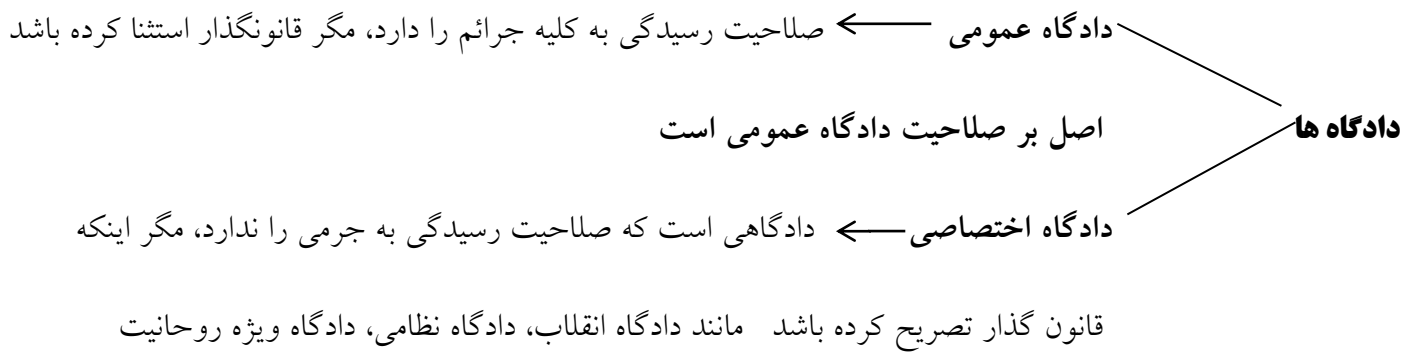
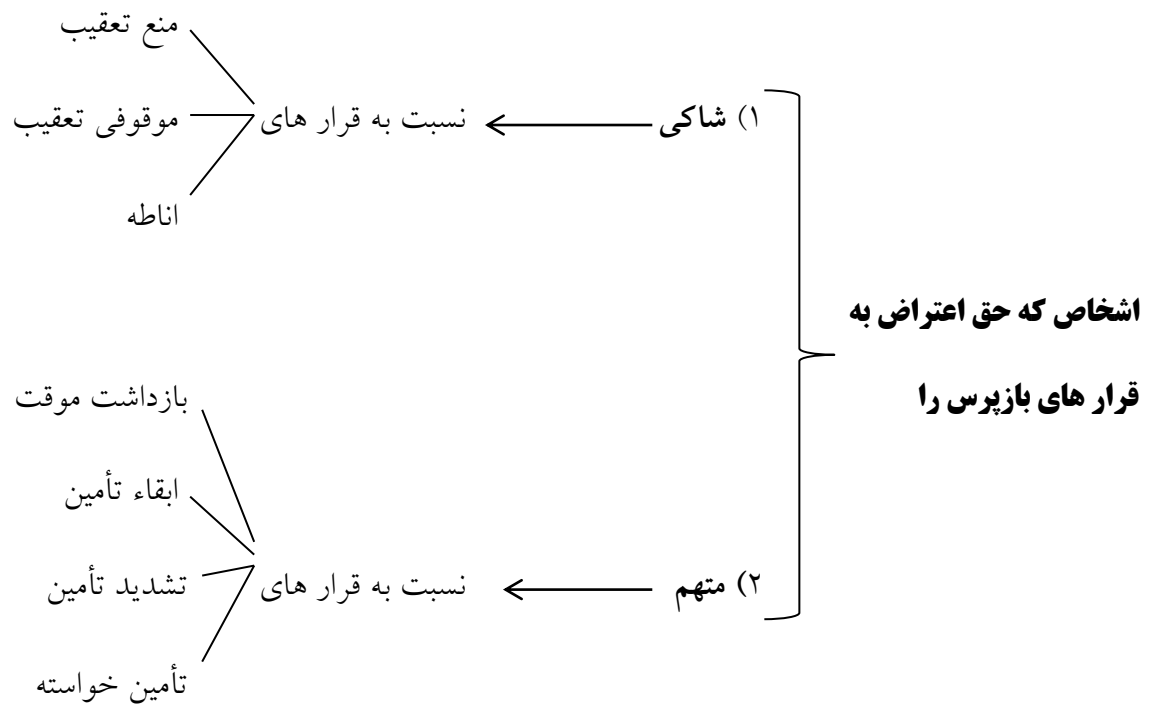

- ✓ حق الناس از طرف صاحب حق قابل اسقاط است ولی حق الله اینطور نیست
- ✓ امکان رسیدگی غیابی در حق الناس وجود دارد ولی امکان رسیدگی غیابی در حق الله اصولاً وجود ندارد.

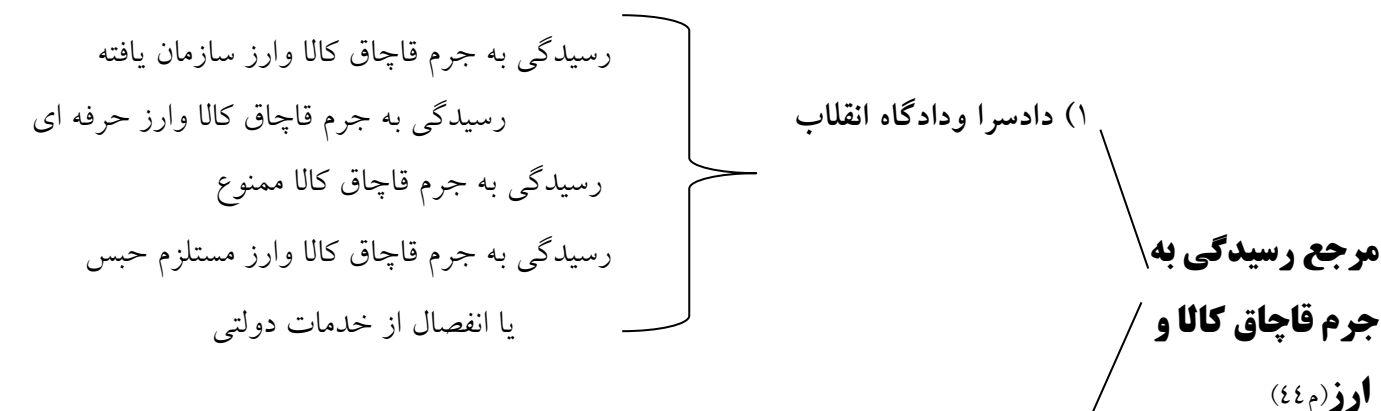

در مصونیت های ماهوی اصولاً متهم قابل تعقیب نیست

در مصونیت های تشریفاتی متهم با رعایت تشریفات قابل تعقیب است

نکته: در تمامی جلسات دادگاه کیفری یک حضور دادستان یا نماینده او الزامی است

(۲) سازمان تعزیرات حکومتی: سایر پرونده های مربوط به قاچاق و کالا و ارز که تخلف محسوب و رسیدگی به آن در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی است.

نکته: در غیر جرایم موضوع صلاحیت دادگاه کیفری یک، هر یک از طرفین می توانند حداکثر دو وکیل به دادگاه معرفی کنند

نکته: در جرایم موضوع صلاحیت دادگاه کیفری یک، هر یک از طرفین می توانند حداکثر سه وکیل به دادگاه معرفی کنند

تا پایان جلسه رسیدگی از دادگاه تقاضا کند

تعیین وکیل تسخیری

جرایم موضوع م ۳۰۲ ق آ د ک

پایان

